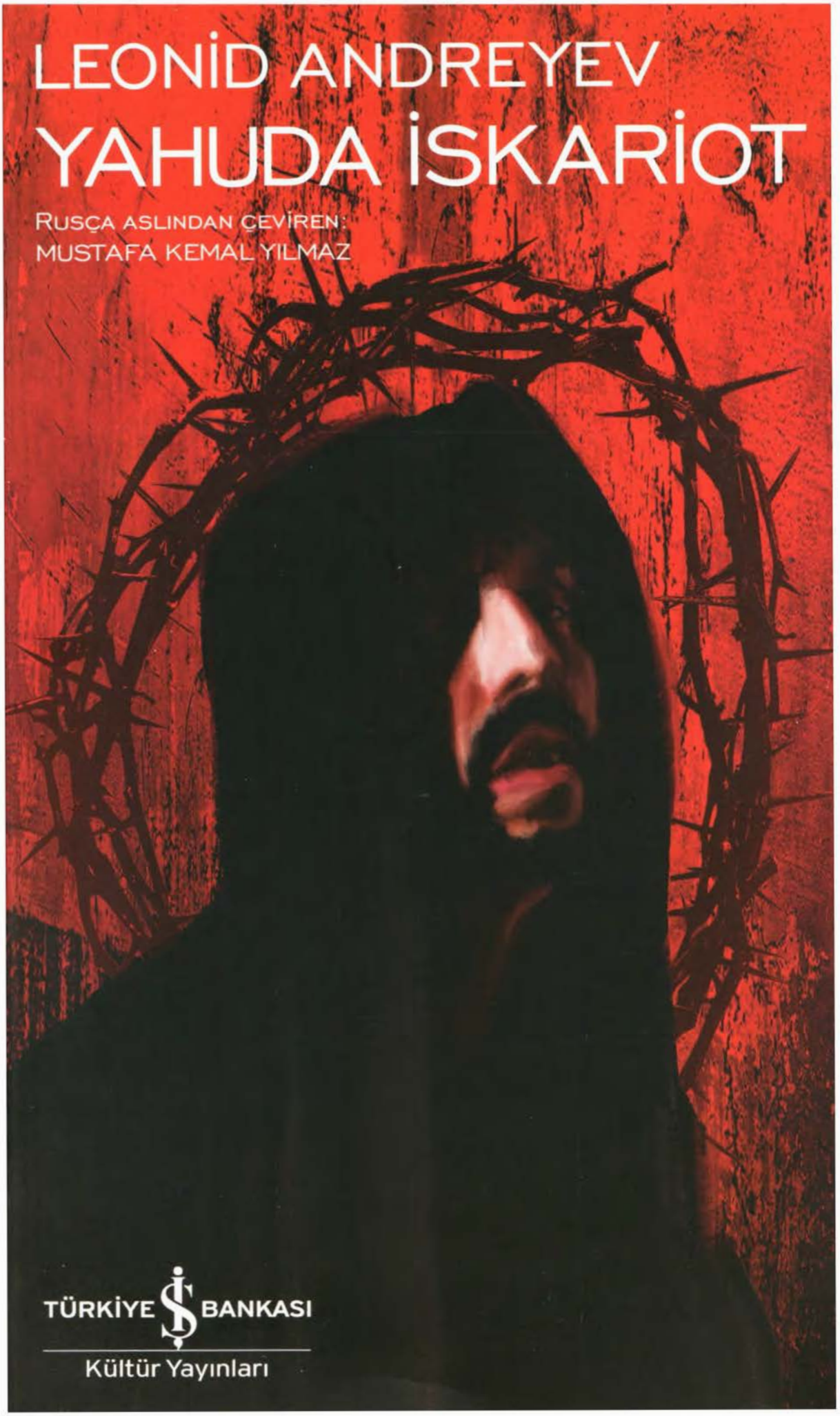
Modern Klasikler Dizisi - 130

LEONİD ANDREYEV

YAHUDA İSKARİOT

Rusça aslından çeviren:
MUSTAFA KEMAL YILMAZ

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Genel Yayın: 4465

LEONİD ANDREYEV
YAHUDA İSKARİOT

ÖZGÜN ADI
ИУДА ИСКАРИОТ

ÇEVİRİYE TEMEL ALINAN BASKI: SBORNİK "ZNANİE", KNİGA 16. ST. PETERBURG, 1907.

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2018
SERTİFİKA NO: 40077

EDİTÖR
GAMZE VARIM

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

REDAKSİYON
KORHAN KORBEK

DÜZELTİ
MEHMET CELEP

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

I. BASIM NİSAN 2019, İSTANBUL

ISBN 978-605-295-793-6

BASKI: UMUT KAĞITÇILIK SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
Keresteciler Sitesi Fatih Caddesi Yüksek Sokak No: 11/1 Merter Güngören/İstanbul
Tel. (0212) 637 04 11 Sertifika No: 22826

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91 Faks (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

ÇEVİREN: MUSTAFA KEMAL YILMAZ

1980'de Mut'ta doğdu. 2007'de Gazi Üniversitesi Bilgisayar Eğitimi Bölümü'nü bitirdi. 2008-2010 arası Moskova Devlet Pedagoji Üniversitesi Rus edebiyatı kürsüsünde yüksek lisans eğitimi aldı. 2015'te de aynı kürsünün doktora programından mezun oldu. Bugüne dek Lev Tolstoy, İvan Turgenyev, Arkadi Averçenko, Mihail Bulgakov, Rodyon Beryozov ve Viktor Pelevin'in roman ve öykülerini çevirdi. Nâzım Hikmet ve Aziz Nesin'in Sovyetler Birliği'nde Rusça basılmış, ancak Türkiye'de bilinmeyen yazılarından yaptığı çeviriler yayımlandı.

Modern
Klasikler
Dizisi - 130

Leonid Andreyev

Yahuda İskariot

Rusça aslından
çeviren: Mustafa Kemal Yılmaz

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

I.

Keriyotlu Yahuda'nın hayli kötü şöhretli bir insan olduğuna ve kendisinden sakınmak gerektiğine dair İsa Mesih'i defalarca uyarmışlardı. Yahudiye'de bulunmuş olan bazı öğrenciler onu bizzat iyi tanıyordu, diğerleri de başkalarından pek çok şey işitmişti ve hakkında iyi bir söz söyleyebilecek kimse yoktu. İyiler çıkarcı, sinsi, numaracılığa ve yalancılığa yatkın olduğunu söyleyerek onu kınarken, hakkındaki fikirleri sorulan kötüler Yahuda'yı en acımasız sözlerle yerin dibine batırıyorlardı. "Bizi hep birbirimize düşürmeye çalışıyor," diyorlardı kötüler tükürerek, "aklındakini kendine saklıyor, evlere akrep gibi sessizce giriyor, ama dışarı çıkışı patırtılı oluyor. Hırsızların bile arkadaşı var, soyguncuların bile yoldaşı var, hatta yalancıların bile kendilerine doğruyu söyledikleri karıları var; Yahuda ise dürüst insanlara nasıl gülerse, hırsızlara da öyle güler, halbuki kendi de bilir maharetle çalmasını. Üstelik görünüş itibarıyla Yahudiye'nin bütün sakinlerinden daha çirkindir. Hayır, bizden biri değil şu Keriyotlu kızıl Yahuda," diyordu kötüler ve Yahuda ile Yahudiye'nin ahlakı bozuk diğer insanları arasında büyük bir fark görmeyen iyileri şaşkına çeviriyorlardı.

Yahuda'nın, karısını uzun süre evvel terk ettiğini ve kadının Yahuda'nın mülkünü meydana getiren o üç taştan boşu boşuna ekmeğini çıkarmaya çalışarak aç biilaç yaşadığını

anlatıyorlardı ayrıca. Kendisiyse yıllardır amaçsızca halkın içinde dolaşıyor ve kâh şu denizin kıyısına, kâh daha uzaktaki öbür denizin kıyısına kadar gidiyor ve her yerde yalan söylüyor, maymunluk ediyor, hırsız gözünü dört açıp bir şeyler arıyor, sonra da arkasında tatsızlık ve münakaşa bırakarak tüm meraklılığı, sinsiliği ve fenalığıyla tek gözlü bir iblis gibi bulunduğu yeri ansızın terk ediyordu. Çocuğu yoktu ve bu bir kere daha işaret ediyordu ki, Yahuda kötü bir insandı ve Tanrı Yahuda'nın soyunun devam etmesini istemiyordu.

Öğrencilerden hiçbiri bu kızıl ve çirkin Yahudiyeli'nin ilk kez ne zaman Mesih'in yanında belirdiğini fark etmemişti, ama o uzun zamandır ısrarla arkalarından geliyor, sohbetlerine karışıyor, küçük hizmetlerde bulunuyor, yerlere kadar eğilip selam veriyor, gülümsüyor ve yaltaklanıyordu. Bazen bitkin gözleri aldatarak iyice kendine alıştırıyor, bazen de görülmemiş ölçüde çirkin, sahte ve iğrenç bir şey gibi ansızın gözlere ve kulaklara çarpıp bunları rahatsız ediyordu. Bunun üzerine sert sözlerle onu kovuyorlar ve o da kısa süreliğine yol kenarında bir yerde kayboluyor, ama sonra fark ettirmeden bir kere daha tüm işgüzarlığı, yaltakçılığı ve kurnazlığıyla tek gözlü bir iblis gibi ortaya çıkıveriyordu. Öğrencilerden bazılarına göre, onun İsa'ya yaklaşma isteğinin ardında gizli bir niyet yattığına, fena ve sinsi bir hesap olduğuna şüphe yoktu.

Ama İsa onların tavsiyelerini dinlemedi, bu kâhince sesler kulaklarına temas etmedi. O'nu dışlanan ve sevilmeyenlere çeken o aydınlık itiraz merakıyla kararlılıkla kabul etti Yahuda'yı ve seçilmişlerin arasına kattı. Öğrenciler endişeleniyorlar ve yarım ağızla homurdanıyorlardı; O ise yüzünü batan güneşe çevirip sessizce oturuyor ve dalgın bir ifadeyle belki onları, belki de başka bir şeyi dinliyordu. Neredeyse on gündür rüzgâr esmiyordu ve berrak hava hep aynıydı, kıpırdayıp değişmeksizin yine öyle hassas ve dikkatli duruyordu olduğu yerde. Bugünlerde insanların, hayvanların ve kuşla-

rın bağırıp şakıdığı her şeyi; gözyaşlarını, ağıtları ve neşeli şarkıları, duaları ve lanetleri o berrak derinliğinde saklıyordu sanki. Cam gibi donup kalan bu sesler yüzünden hava öylesine ağırdı, ürkütücüydü ve göze görünmeyen yaşamla öylesine dolmuştu ki. Ve bir kere daha batıyordu güneş. Olanca ağırlığıyla, alev alev yanan bir küre gibi gökyüzünü tutuşturarak aşağılara yuvarlanıyordu. Ve dünyada yüzünü güneşe dönen her şey; İsa'nın esmer yüzü, evlerin duvarları ve ağaçların yaprakları, her şey bu uzak ve korkunç derecede düşünceli ışığı yansıtıyordu boyun eğerek. Beyaz duvar beyaz değildi artık ve kızıl tepenin üstündeki kızıl şehir de koruyamadı beyazlığını.

***

Ve işte geldi Yahuda.

Yerlere kadar eğilip sırtını kamburlaştırarak ve tümsekli biçimsiz kafasını ihtiyatla ve ürkekçe öne uzatarak geldi. Tam da namını işitenlerin hayal ettiği gibiydi. Zayıf ve uzuncaydı, yürüyüş sırasında düşünme alışkanlığından ötürü hafif kambur duran ve bu yüzden olduğundan kısa görünen İsa'nın boyundaydı neredeyse. Anlaşılan gücü kuvveti yerindeydi, ama nedense çelimsiz ve hasta gibi davranıyordu, sesi de değişkendi: Bazen erkeksi ve kuvvetli, bazen kocasını azarlayan yaşlı bir kadın gibi yaygaracı, usandıracak kadar cansız ve kulak tırmalayıcı; pütürlü ve çürük bir kıymık gibi kulaklarından çekip çıkarmak istiyordu sık sık insan Yahuda'nın sözlerini. Kısa kızıl saçları kafatasının acayip ve sıra dışı biçimini örtemiyordu: Sanki ense kökünden itibaren çifte kılıç darbesiyle bölünmüş ve yeniden bir araya getirilmiş gibiydi, basbayağı dört parçaya ayrılıyordu ve insanda güvensizlik, hatta endişe uyandırıyordu: Böyle bir kafatasının ardında sükûnet ve ahenk olamaz, böyle bir kafatasının ardında kanlı ve amansız çarpışmaların gürültüsü işitilir hep.

Yahuda'nın yüzü de ikiye bölünmüştü: Sürekli bir şeyler arayan kara gözün olduğu taraf canlı ve hareketliydi, hevesle bir sürü eğri kırışık meydana getirecek şekilde toplanıyordu. Öbür tarafta ise kırışık yoktu, bu taraf ölü gibi pürüzsüz, düz ve donuktu, büyüklüğü diğer tarafla aynı olmasına rağmen geniş açılmış kör göz yüzünden kocaman görünüyordu. Ak bir perdenin örttüğü, ne gece ne de gündüz kapanan bu göz, aydınlığı da, karanlığı da aynı şekilde karşılıyordu; ama yanında canlı ve kurnaz bir yoldaşı olduğundan mıdır bilinmez, tamamen kör olduğuna insanın inanası gelmiyordu. Ürkeklik ya da telaş bastığında Yahuda canlı gözünü kapatıp başını sallıyor, bunun üzerine kör göz de kafanın hareketine göre sallanarak sessiz sessiz bakıyordu. Ferasetten yoksun olanlar bile İskariot'a bakınca böyle birinden hayır gelmeyeceğini açıkça anlardı, İsa ise Yahuda'nın yaklaşmasına izin verdi ve hatta... hatta yanına oturttu onu.

İsa'nın en sevdiği öğrenci Yuhanna tiksintiyle yana kaydı ve öğretmenlerini seven diğerleri de onaylamadıklarını belli ederek bakışlarını yere diktiler. Yahuda ise oturuyordu ve başını bir sağa, bir sola çevirerek incecik bir sesle hastalığından, geceleri göğsünün ağrıdığından, tepelere tırmanırken nefes nefese kaldığından, uçurum kenarında dururken başının döndüğünden ve kendini aşağı atma yönündeki aptalca isteğe güçlükle karşı koyduğundan şikâyet etmeye başladı. Ve hastalıkların insanı tesadüfen bulmadığını, aslında davranışlarının Ezeli ve Ebedi olanın emirlerine uygun olmamasından dolayı ortaya çıktığını bilmezmiş gibi utanmadan daha bir sürü başka şey uyduruyordu. Herkes susup gözlerini yere dikerken, geniş avcuyla göğsünü ovalıyor ve hatta öksürür gibi yapıyordu Keriyotlu Yahuda dedikleri adam.

Yuhanna öğretmene bakmadan alçak sesle sordu arkadaşı Simun Petrus'a:

– Sen sıkılmadın mı bu yalandan? Daha fazla katlanamam, gidiyorum buradan.

Petrus İsa'ya baktı ve bakışını yakaladı, sonra da hızla ayağa kalktı.

– Bekle! –dedi arkadaşına.

Bir kere daha baktı İsa'ya, dağdan kopan bir kaya gibi süratle Yahuda İskariot'a yöneldi ve yüzünde geniş, aydınlık bir gülümseme ve gür bir sesle konuştu:

– Artık sen de bizimlesin, Yahuda.

Bükülmüş sırtına vurdu birkaç kere şefkatle ve öğretmene bakmasa da bakışlarını üzerinde hissederek her türlü itirazı, suyun havayı itmesi gibi bir kenara iten gür sesiyle kararlılıkla ilave etti:

– Mühim değil suratında meymenet olmaması: Bizim ağlara da ne gudubetler takılıyor, bir bilsen, ama yemeye gelince onlardan lezzetlisi yok. Balık sırf dikenli ve tek gözlü çıktı diye yakaladıklarımızı atmak bize, Efendimizin balıkçılarına yakışmaz. Bir keresinde Sur'da oralı balıkçıların yakaladığı bir ahtapotu görmüş, öyle korkmuştum ki, kaçasım gelmişti. Onlarsa Taberiyeli bir balıkçı olan bana güldüler ve yemem için biraz verdiler, ben biraz daha vermelerini istedim, çünkü öyle lezzetliydi ki. Hatırlıyor musun, öğretmen, bunu sana da anlatmıştım, sen de gülmüştün. Sense, Yahuda, ahtapota benziyorsun, ama sadece bir yarın.

Ve yaptığı şakadan memnun, gür sesiyle kahkaha attı. Petrus bir şeyler söylerken kelimeler ağzından, sanki onları çiviliyormuş gibi sert çıkardı. Petrus hareket eder ya da bir şeyler yaparken uzaktan bile duyulan bir gürültü çıkarır ve en sağır şeylerden bile cevap alırdı: Taş zemin ayaklarının altında uğuldar, kapılar titreyip çarpar ve havanın kendisi bile korkuyla irkilip uğuldardı. Tepelerin yarıklarında sesi sinirli bir yankı uyandırırdı, sabahları gölde balık yakaladıkları sırada ise bu ses uykulu ve parıltılı suyun üstünde yuvarlanır ve güneşin ilk ürkek ışıklarını gülümsetirdi. Ve muhtemelen bu yüzden seviyorlardı Petrus'u: Bütün diğer yüzlerde daha gecenin gölgesi uzanırken, onun kocaman kafası, geniş ve

çıplak göğsü, sere serpe atılmış kolları gün doğumunun kızıllığında çoktan yanmaya başlamış olurdu.

Petrus'un, anlaşılan, öğretmen tarafından da onaylanan sözleri toplananların üzerindeki ağır havayı dağıttı. Ama tıpkı Petrus gibi deniz kenarında bulunmuş ve ahtapot görmüş olanlar, ahtapotun yeni öğrenciye bu denli düşüncesizce yakıştırılan canavarca suretini hatırlayınca huzursuz oldular: Devasa gözler, onlarca açgözlü vantuz, sahte bir uysallık ve hop! Sarıp sarmaladı, yapıştı, ezdi, emdi ve kuruttu, üstelik devasa gözlerini bir kere bile kırpmadan. Bu da ne böyle? Ama İsa susuyor, İsa gülümsüyor ve ahtapot hakkında hararetle konuşmaya devam eden Petrus'a dostane bir alayla yan gözle bakıyor, kafaları karışan öğrenciler ise birbiri ardına Yahuda'nın yanına yanaşıyor, şefkatle bir şeyler söylüyor, ama süratle ve tedirgin adımlarla uzaklaşıyorlardı.

Ve sadece Zebedi oğlu Yuhanna ısrarla susuyordu, bir de Tomas, görünüşe göre, yaşananlara hâlâ bir anlam vermeye çalışıyor, ne söyleyeceğini kestiremiyordu. Dikkatle Mesih'i ve yanında oturan Yahuda'yı inceliyordu: İlahi güzellik ile canavarca çirkinliğin, munis bakışlı insan ile devasa, kıpırtısız ve donuk bir açgözlülükle bakan gözlere sahip ahtapotun bu acayip yakınlığı çözülemeyen bir bilmece misali işkence ediyordu aklına. Düz ve pürüzsüz alnını gerginlikle kırıştırıyor, bu şekilde daha iyi göreceğini düşünerek gözlerini kısıyor, ama sanki görebildiği tek şey Yahuda'nın gerçekten de huzursuzlukla hareket eden sekiz bacak çıkardığı oluyordu. Ama gerçek değildi bu. Tomas bunu anlıyor ve inatla yeniden bakıyordu.

Yahuda'nın kendine güveni yavaş yavaş yerine geliyordu: Dirseklerden büktüğü kollarını düzeltti, çenesini tutan gergin kasları gevşetti ve tümsekli kafasını dikkatle ışığa çıkarmaya başladı. Kafa önceden de herkesin gözü önündeydi, ne var ki Yahuda kafanın görünmez, ama kalın ve kurnazca bir perdeyle ışık sızdırmamacasına ve derinlemesine gözlerden

saklandığını hissediyordu. Ve işte şimdi adeta bir çukurdan yukarı tırmanır gibi ışıkta hissetti acayip kafatasını, ardından da gözlerini, –durdu– ve kararlılıkla tüm yüzünü meydana çıkardı. Hiçbir şey olmadı. Petrus bir yere gitmişti. İsa başını eline dayamış düşünceli bir vaziyette oturuyor ve sessizce güneşte yanan ayağını sallıyordu; öğrenciler kendi aralarında konuşuyorlardı ve sadece Tomas işinin ehli bir terzinin ölçü alması gibi dikkatle ve ciddiyetle onu inceliyordu. Yahuda gülümsedi. Tomas gülümsemeye karşılık vermedi, ama görünüşe göre, diğer her şey gibi bunu da işledi zihnine ve incelemeye devam etti. Ama nahoş bir şey Yahuda'nın yüzünün sol tarafını endişelendirdi, o da dönüp baktı: Kar gibi beyaz vicdanında tek bir leke bile bulunmayan yakışıklı ve temiz Yuhanna bakıyordu karanlık bir köşeden soğuk ve güzel gözleriyle. Herkes nasıl yürüyorsa o şekilde yürüyerek ama yine de cezalı bir köpek gibi süründüğünü hissederek yanına yaklaştı ve şöyle dedi:

– Neden susuyorsun, Yuhanna? Gümüş, saydam kâselerdeki altın elmalar gibidir senin sözlerin. Birini bağışla şu yoksul Yahuda'ya.

Yuhanna genişçe açılmış hareketsiz göze bakıyordu yoğun bir dikkatle ve susuyordu. Ve Yahuda'nın adeta sürünerek uzaklaştığını, kararsızlık içinde durakladığını ve ardından kapı aralığının karanlık derinliğinde kaybolduğunu görüyordu.

Dolunay çıkınca çoğu gezmeye gitmişti. İsa da gezmeye gitmişti ve Yahuda yatağını yaptığı alçak damdan gidenleri görüyordu. Ay ışığında beyaz siluetlerin her biri göze hafif ve telaşsız görünüyor, adeta yürümüyor, kara gölgelerinin önünde süzülüyorlardı; birden insan karanlığın içinde kayboluyor ve bunun üzerine sesi işitilmeye başlıyordu. İnsanlar ayın altında yeniden ortaya çıktığında ise ak duvarlar gibi, kara gölgeler gibi, saydam ve puslu gece gibi suskun oldukları görülüyordu. Yahuda geri dönen Mesih'in hafif sesini

işittiği sırada hemen herkes uykudaydı. Evde ve evin etrafında her şey susmuştu. Bir horoz öttü gündüz vaktindeki gibi dargın ve gür bir sesle, uyanmış bir eşek anırdı bir yerlerde ve yavaş yavaş, istemeye istemeye kesti sesini. Yahuda ise hâlâ uyumamıştı ve gizlendiği yerden kulak kabartıyordu. Ay yüzünün yarısını aydınlatmıştı ve kocaman açılmış gözü donmuş bir göl gibi tuhaf bir biçimde yansıtıyordu ayı.

Aniden bir şey geldi aklına ve avcuyla kıllı, sağlıklı göğsünü sıvazlayıp telaşla öksürdü: Başkaları da uyumuyor ve Yahuda'nın ne düşündüğünü dinliyor olabilirlerdi.

II.

Yavaş yavaş Yahuda'ya alıştılar ve çirkinliğine dikkat etmez oldular. İsa para kutusunu ona emanet etti ve bununla birlikte bütün gündelik işler onun sırtına yüklendi: İhtiyaç duyulan yiyecekleri ve kılık kıyafeti alıyor, sadaka dağıtıyor, seyahatler sırasında ise konaklama ve geceleme yerlerini buluyordu. Bütün bunları büyük bir maharetle yapıyordu, öyle ki, çabalarını gören bazı öğrencilerin sempatisini kazandı kısa sürede. Sürekli yalan söylüyordu Yahuda, ama buna da alışmışlardı, çünkü yalanı takip eden kötü bir davranış görmüyorlardı; ayrıca yalan Yahuda'nın konuştuklarına ve anlattıklarına özel bir ilginçlik katıyor ve hayatı gülünç, bazen de korkunç bir masala benzer hale getiriyordu.

Anlattıklarına bakılırsa, Yahuda herkesi tanıyordu ve tanıdığı her insan hayatında kötü bir davranışta bulunmuş, hatta suç işlemişti. Ona göre, iyi insan olarak adlandırılanlar edimlerini ve düşüncelerini gizlemeyi becerebilenlerdi; ama böyle bir insan kucaklanır, kendisine sevecenlikle yaklaşılır ve sonra iyice soruşturulursa, deşilmiş yaradan akan irin misali, içinden türlü türlü yalan, iğrençlik ve kandırmaca çıkardı. Seve seve itiraf ediyordu bazen kendisinin de yalan söylediğini, ama yeminle de temin ediyordu ki, başkaları daha fazla yalan söylüyordu ve eğer dünyada kandırılmış bir insan varsa, o da kendisi, yani Yahuda'ydı. Bazı insanlar tarafından pek çok kere şu ya da bu şekilde kandırıldığı ol-

muştu. Misal, zengin bir ileri gelenin hazinedarı bir keresinde ona, kendisine emanet edilen malları on yıldır hep çalmak istediğini, ama ileri gelenden ve vicdanından korktuğu için bunu yapamadığını itiraf etmişti. Ve Yahuda ona inanmıştı. O ise birden serveti çalmış ve böylece Yahuda'yı kandırmıştı. Ama Yahuda bu kez de inanmıştı ona. O ise birden çaldıklarını ileri gelene iade etmiş ve Yahuda'yı yine kandırmıştı. Ve herkes kandırıyordu onu, hayvanlar bile: Köpeği sevdiğinde parmaklarını ısırıyordu, sopayla dövdüğünde ise ayaklarını yalıyor ve kızı gibi gözlerine bakıyordu. Bu köpeği öldürüp derine gömmüş ve hatta üstüne de büyük bir taş koymuştu, ama kim bilir? Belki de onu öldürdüğü için daha canlı olmuştur ve şimdi çukurun içinde yatmak yerine diğer köpeklerle birlikte neşeyle koşturuyordur.

Herkes neşeyle gülüyordu Yahuda'nın hikâyesine ve kendisi de canlı ve alaycı gözünü kısarak hoşça gülümsüyordu ve hemen o anda yine aynı gülümsemeyle az çok yalan söylediğini itiraf ediyordu: Şu köpeği öldürmemişti. Ama onu muhakkak bulacak ve muhakkak öldürecekti, çünkü kandırılmak istemiyordu. Ve Yahuda'nın bu sözleri herkesi daha fazla güldürüyordu.

Ama bazen hikâyelerinde olası ve gerçekçi olanın sınırlarını aşıyor, insanlara hayvanlarda bile olmayan eğilimler atfediyor, onları asla olmamış ve asla olamayacak cürümlerle itham ediyordu. Ve bu esnada son derece saygıdeğer insanların isimlerini telaffuz ettiği için bazıları bu iftiralara öfkeleniyor, diğerleri ise şaka yollu soruyordu:

– Peki annen ve baban Yahuda, onlar iyi insanlar değil miydi?

Yahuda gözünü kısıp gülümsüyor ve ellerini iki yana açıyordu. Ve başıyla birlikte geniş açılmış, donuk gözü de sallanıyor ve sessiz sessiz bakıyordu.

– Kimdi ki benim babam? Beni sopayla döven şu adamdı belki, belki de şeytandı, ya da bir keçi, ya da bir horoz. Annesinin yatağını paylaştığı herkesi nerden bilsin Yahuda? Yahuda'nın çok babası var. Siz hangisini diyorsunuz?

Ama bunun üzerine herkes öfkeleniyordu, çünkü anne babalara saygıları çok büyüktü ve kitabı iyi bilen Matta Süleyman'ın sözlerini tekrar ediyordu sertçe:

– Her kim ki babası ve annesi hakkında kötü konuşursa, onun kandili zifiri karanlığın ortasında sönecektir.

Zebedi oğlu Yuhanna ise şu lafları savuruyordu küçümseyerek:

– Ya biz? Bizim hakkımızda kötü ne söyleyeceksin, Keriyotlu Yahuda?

Ama beriki yapmacık bir korkuyla kollarını sallıyor, kamburunu çıkarıyor ve yoldan geçenlerden boşuna sadaka isteyen bir dilenci gibi inliyordu:

– Ah, zavallı Yahuda'yı yoldan çıkarmaya çalışıyorlar! Yahuda'ya gülüyorlar, kandırmak istiyorlar kolay inanan, zavallı Yahuda'yı!

Ve yüzünün bir yanı şaklabanca ifadelerle çarpılırken, diğer yanı ciddiyetini ve katılığını bozmadan sallanıyor, asla kapanmayan gözü geniş geniş bakıyordu. Herkesten çok ve herkesten gürültülü Simun Petrus gülüyordu Yahuda'nın şakalarına. Ama bir keresinde onun da aniden suratı asılmış, suskunlaşıp kederlenmiş ve telaşla Yahuda'yı kolundan sürükleyerek kenara çekmişti.

– Peki ya İsa? İsa hakkında ne düşünüyorsun? –diye sordu eğilip yüksek perdeden çıkan bir fısıltıyla.– Yalnız, senden ricam, şaka yapma.

Yahuda fenalıkla baktı ona:

– Sen ne düşünüyorsun?

Petrus korkuyla karışık bir sevinçle fısıldadı:

– O'nun Diri Tanrı'nın oğlu olduğunu düşünüyorum.

– Neden soruyorsun o zaman? Babası bir keçi olan Yahuda ne söyleyebilir ki sana?

– Ama O'nu seviyor musun? Sanki sen kimseyi sevmez gibisin, Yahuda.

Yine aynı tuhaf fenalıkla kestirip attı Yahuda:

– Seviyorum.

Bu konuşmadan sonra Petrus bir iki gün Yahuda'yı gür sesle "arkadaşım ahtapot" diye çağırdı, beriki ise acemice ve yine aynı fena bakışlarla ondan kurtulup karanlık bir köşeye saklanmaya çalışıyor ve burada kapanmayan beyaz gözünü parlatarak suratını asıp oturuyordu.

Yahuda'yı tam bir ciddiyetle dinleyen sadece Tomas vardı: Şakaları, yapmacık tavırları ve yalanları, kelime ve düşünce oyunlarını anlamıyor; her şeyde esas ve müspet olana ulaşmaya çalışıyordu. Ve İskariot'un kötü insanlar ve davranışlar hakkında anlattığı bütün hikâyeleri sık sık işin özüne dair kısa yorumlarla bölüyordu:

– Bu ispat ister. Kendin mi duydun bunu? Peki senden başka kim vardı bu sırada? Neydi adı?

Yahuda sinirleniyor ve tiz sesiyle ciyak ciyak hepsini bizzat görüp işittiğini söylüyordu, ama inatçı Tomas işin peşini bırakmadan sakin sakin sorgulamaya devam ediyordu, ta ki Yahuda yalan söylediğini itiraf edene ya da gerçeğe uygun yeni bir yalan uydurana kadar. Tomas da bunun üzerine söylenen yeni yalan üzerinde uzun uzun düşüncelere dalıyordu. Ve hata bulunca derhal gelip kayıtsızlıkla yalancının maskesini indiriyordu. Doğrusu Yahuda onda kuvvetli bir merak uyandırıyordu ve bu, bir yanda bağırış çağırış, kahkaha ve azarlama, diğer yanda ise sakin ve ısrarlı sorularla dolu, arkadaşlığa benzer bir şey meydana getirmişti aralarında. Yahuda kimi zaman tuhaf arkadaşına karşı tahammül edilemez bir tiksinti duyuyor ve keskin bakışlarıyla onu delik deşik ederek adeta yalvarır gibi sinirli sinirli şöyle diyordu:

– Daha ne istiyorsun? Her şeyi söyledim sana, her şeyi.

– İspatlamanı istiyorum, baban nasıl keçi olabilir? –diyerek kayıtsız bir ısrarla sorgulamaya devam ediyordu Tomas ve cevap bekliyordu. Bir keresinde yine böyle bir sorunun ardından Yahuda susmuş ve şaşkın şaşkın baştan aşağı süzmüştü onu gözüyle: Uzun boylu, gövdesi dik, yüzü kül ren-

gi, açık renkli saydam gözlere dosdoğru bakan ve burundan başlayıp muntazam tıraş edilmiş sert sakalın içinde kaybolan iki kalın çizgiye sahip bir insan gördü karşısında ve şöyle dedi kendinden emin:

– Ne kadar aptalsın Tomas! Rüyanda ne görüyorsun: Ağaç, duvar ya da eşek mi?

Ve Tomas şaşılacak biçimde mahcup oldu ve hiçbir itirazda bulunmadı. Geceleyin Yahuda canlı ve huzursuz gözünü uyumak üzere devirdiği sırada ise birden yattığı yerden –ikisi artık damın üstünde birlikte uyuyordu– yüksek sesle şöyle dedi:

– Yanılıyorsun Yahuda. Çok fena rüyalar görüyorum. Ne dersin: İnsanlar rüyalarından da mı sorumludur sence?

– Rüyayı kendi değil de başkası mı görüyor sanki?

Tomas sessizce iç çekti ve düşüncelere daldı. Yahuda ise küçümsemeyle tebessüm etti, hırsız gözünü sıkıca kapattı ve tümsekli kafatasını parçalara ayıran isyankâr düşlere, canavarca hayallere ve çılgın görüntülere teslim oldu sakince.

İsa'nın Yahudiye'deki gezileri sırasında gezginler bir köye yaklaştıklarında İskariot burada yaşayanlar hakkında kötü şeyler anlatır, başlarına bir belanın geleceğini söylerdi. Ama hakkında kötü konuştuğu insanlar hemen her seferinde Mesih'i ve arkadaşlarını sevinçle karşılardı, söylediklerine kulak verip sevgiyle gelenlerin etrafını sarar ve iman ederlerdi; Yahuda'nın para kutusu ise öylesine doluyordu ki, güçlükle taşınabiliyordu. Ve bunun üzerine hatasına gülüyorlar, o ise boyun eğerek kollarını iki yana açıyor ve şöyle diyordu:

– Şu işe bak! Yahuda kötü olduklarını düşünüyordu, ama iyilermiş: Hemen iman ettiler ve para verdiler. Demek, yine kandırdılar kolay inanan, Keriyotlu zavallı Yahuda'yı!

Ama bir keresinde, onları güler yüzle karşılayan bir köyden henüz uzaklaştıkları sırada Tomas ve Yahuda hararetli bir tartışmaya tutuşmuş ve tartışmayı sonuca bağlamak için geri dönmüşlerdi. İsa ile öğrencilere ancak ertesi gün yetişti-

ler; Tomas mahcup ve üzgün görünüyordu, Yahuda ise öyle gururla bakıyordu ki, sanki herkesin şimdi kendisini tebrik etmeye ve ona şükranlarını sunmaya başlamalarını bekliyordu. Tomas öğretmene yaklaşıp kararlılıkla bildirdi:

– Yahuda haklıymış, ya Rab. Bunlar kötü ve aptal insanlarmış ve sözlerinin tohumu taşa düşmüş.

Ve köyde neler olduğunu anlattı. İsa ile öğrencileri köyden ayrıldıktan sonra yaşlı bir kadın körpe, akça pakça tekesinin çalındığını söyleyerek bağırmaya başlamış ve köyden ayrılanları hırsızlıkla suçlamıştı. İnsanlar önce onunla münakaşa etmişler, ama kadın İsa'dan başka kimsenin çalmış olamayacağını inatla iddia etmeye devam edince çoğu kişi ona inanmış, hatta peşlerine düşmek istemişti. Ve her ne kadar bir süre sonra teke bulunup çalılıklarda sıkıştığı anlaşılsa da, yine de İsa'nın düzenbaz, hatta belki de hırsız olduğuna kanaat getirmişlerdi.

– Demek öyle! –diye bağırdı Petrus burun deliklerini şişirerek.– Ya Rab, ister misin, şu aptalların yanına döneyim ve...

Ama bütün bu süre zarfında susmuş olan İsa sert bir bakış attı ona ve Petrus sesini kesip diğerlerinin arkasına gizlendi. Ve bundan sonra kimse yaşananlar hakkında konuşmadı, sanki böyle bir şey hiç olmamış, Yahuda da haklı çıkmamıştı. Kanca burunlu, ikiye bölünmüş yırtıcı yüzünü mütevazı bir şekle sokmaya çalışarak boş yere kendini göstermeye uğraşıyordu her taraftan. Ona bakmıyorlardı, bir ihtimal bakan olursa da son derece düşmanca, hatta adeta küçümseyerek bakıyordu.

Ve o günden sonra İsa'nın ona karşı davranışları da tuhaf bir biçimde değişti. Önceden Yahuda nedense hiçbir zaman doğrudan İsa'yla konuşmaz ve O da hiçbir zaman doğrudan Yahuda'ya hitap etmezdi; ama buna karşılık sık sık şefkatli gözlerle ona bakar, bazı şakalarına gülümser ve uzun süre göremediğinde "Yahuda nerede peki?" diye sorardı. Şimdi ise sanki ona bakıyor ama görmüyordu, yine de ne zaman öğren-

cilere ve halka hitap etse eskiden olduğu gibi, hatta eskisinden daha büyük bir ısrarla gözleri onu arıyordu. Ama ya ona sırtını dönerek oturuyor ve Yahuda'ya söyleyeceklerini omzunun üstünden savuruyor ya da onu hiç fark etmemiş gibi yapıyordu. Ve ne söylerse söylesin, bugün bir şeyi, yarınsa bambaşka, hatta tam da Yahuda'nın düşündüğü şeyi, sanki her zaman Yahuda'ya karşı konuşuyormuş gibiydi. Ve herkese karşı hassas ve harikulade bir çiçek, hoş kokulu bir Lübnan gülüyken Yahuda'ya sadece sivri dikenlerini bırakıyordu. Sanki Yahuda'nın kalbi yoktu, sanki gözleri, burnu yoktu ve herkesten daha iyi anlamıyordu hassas ve kusursuz taçyapraklarının güzelliğini.

– Tomas! Esmer yüzlü ve yabankeçisi gözlü sarı Lübnan gülünü sever misin? –diye sordu bir keresinde arkadaşına ve beriki kayıtsızlıkla yanıt verdi:

– Gülü mü? Evet, kokusu hoşuma gider. Ama güllerin esmer yüzlü ve yabankeçisi gözlü olduklarını duymamıştım.

– Nasıl? Dün yepyeni abanı yırtan çok kollu kaktüsün sadece bir kırmızı çiçeği ve bir gözü olduğunu da mı bilmiyorsun yoksa?

Bunu da bilmiyordu Tomas, halbuki dün gerçekten de bir kaktüs abasına takılıp onu acınası bir paçavraya çevirmişti. Sürekli her konuda sorular sormasına ve arkasındaki duvarı ve duvara bağlı boynu bükük eşeği Fenike camı gibi gösteren saydam ve berrak gözleriyle dosdoğru bakmasına rağmen hiçbir şey bilmiyordu şu Tomas.

Bir süre sonra Yahuda'nın yine haklı çıktığı bir olay daha yaşandı. Övmek bir yana, hiç uğramadan etrafından dolanmalarını teklif ettiği bir Yahudiye köyünde Mesih düşmanca karşılandı, verdiği vaazdan ve ikiyüzlüleri ifşa etmesinden sonra ise galeyana gelerek O'nu ve öğrencileri taşlamak istediler. Düşman sayıca kalabalıktı ve hiç kuşkusuz, habis niyetlerini gerçekleştirebilecek durumdaydı, eğer Keriyotlu Yahuda olmasaydı. İsa için çılgın bir korkuya kapılan Yahuda sanki O'nun beyaz gömleğinde kızıl kan damlaları görmüş gibi kör

bir öfkeyle kalabalığın üzerine atıldı, tehdit etti, bağırdı, yalvardı, yalan söyledi ve böylece İsa'ya ve öğrencilere uzaklaşabilmeleri için zaman ve imkân yarattı. Sanki on ayak üstünde koşuyormuş gibi fevkalade kıvrak, öfkesi ve yalvarışlarıyla komik ve korkunçtu, kudurmuşçasına kalabalığın karşısında oradan oraya atlayıp tuhaf bir kuvvetle onları büyülerken. Nasıralı'nın cinlerin esiri olmadığını, sadece bir düzenbaz, tıpkı öğrencileri ve Yahuda'nın kendisi gibi parayı seven bir hırsız olduğunu söylüyordu bağıra bağıra. Para kutusunu şıngırdatıyor, maymunluk ediyor ve kendini yerlere atarak dualar okuyordu. Böylece kalabalığın öfkesi yavaş yavaş yerini gülme ve tiksinmeye bıraktı ve taş tutan eller aşağı indi.

– Dürüst bir elden ölmeyi hak etmiyor bu insanlar, –diyordu bazıları, diğerleri ise bu sırada düşünceli gözlerle eşlik ediyordu süratle uzaklaşan Yahuda'ya.

Bir kere daha tebrik, övgü ve şükran bekliyordu Yahuda, yırtılmış kıyafetini gösteriyor ve kendisini dövdüklerini iddia ederek yalan söylüyordu, ama bu kez de anlaşılmaz bir biçimde kandırılmıştı. Çileden çıkan İsa büyük adımlarla yürüyor ve susuyordu, hatta Yuhanna ile Petrus bile O'na yaklaşmaya cesaret edemiyorlardı. Yahuda yarı heyecanlı, yarı mutlu, ama hâlâ biraz korkulu bir yüz ifadesi ve yırtık abasıyla kimin karşısına çıktıysa kısa ve öfkeli nidalarla kendilerinden uzaklaştırdılar onu. Sanki hepsini kurtaran, sanki bu denli sevdikleri öğretmenlerini kurtaran o değilmiş gibi.

– Aptal insanlar görmek ister misin? –dedi dalgın dalgın arkadan gelen Tomas'a.– Bak: İşte koyun sürüsü gibi toplu yürüyorlar yolda ve toz kaldırıyorlar. Ama sen akıllı Tomas, arkada yürüyorsun; bense, yani asil ve muhteşem Yahuda da efendisinin yanında yeri olmayan kirli bir köle gibi yorgun argın arkadan geliyorum.

– Neden kendine muhteşem diyorsun? –diye şaşırdı Tomas.

– Çünkü ben güzelim, –diye yanıt verdi Yahuda kendinden emin ve bire bin katarak İsa'nın düşmanlarını nasıl kandırdığını anlattı, onlara ve aptal taşlarına güldü.

– Ama yalan söyledin! –dedi Tomas.

– Evet, söyledim, –diyerek sakince kabul etti İskariot.– Ben onlara istediklerini verdim, onlar da bana lazım olanı. Yalan dediğin nedir ki, benim akıllı Tomas'ım? İsa'nın ölümü daha büyük bir yalan olmaz mıydı?

– İyi etmedin böyle davranmakla. Babanın şeytan olduğuna inandım şimdi. Sana bu akılları o vermiş, Yahuda.

İskariot'un benzi attı ve birden Tomas'ın üzerine yürüdü çabucak, sanki beyaz bir bulut İsa'nın ve yolun üstünü örtmüştü. Yahuda yumuşak bir hareketle ve yine aynı şekilde süratle onu kendine bastırdı, kıpırdamasına müsaade etmeyecek şekilde bastırdı kuvvetle ve kulağına fısıldadı:

– Demek şeytan verdi bana bu akılları, öyle mi? Bak sen şu işe, Tomas. Ama İsa'yı kurtaran ben değil miydim? O halde şeytan İsa'yı seviyor, o halde şeytanın İsa'ya ve hakikate ihtiyacı var, öyle mi? Bak sen şu işe, Tomas. Ama benim babam şeytan değil, bir keçi. Belki keçinin de ihtiyacı vardır İsa'ya, ha? Ama sizin O'na ihtiyacınız yok, değil mi? Ve hakikate de ihtiyacınız yok?

Sinirlenen ve biraz da korkan Tomas güçlükle kurtuldu Yahuda'nın yapışkan kollarından ve hızla ileri yürüdü, ama bir süre sonra olan bitene bir anlam vermek için adımlarını yavaşlattı.

Yahuda ise sessizce ve yorgun argın arkadan geliyor ve adım adım geri kalıyordu. Nihayet ötede alacalı bir topluluk halinde kaynaştı yürüyenler ve bu küçük figürlerden hangisinin İsa olduğunu seçmek imkânsızdı artık. Nihayet küçük Tomas da kül rengi bir noktaya dönüştü ve ansızın hep birlikte dönemecin ardında kayboldular. Yahuda dönüp arkasına baktı, sonra da yoldan ayrıldı ve dev adımlarla hoplaya zıplaya kayalık hendeğin derinliğine doğru inmeye başladı. Süratli ve kesikli koşusu nedeniyle abası şişiyor ve kolları uçmaya hazır gibi yukarı kalkıyordu. Derken yarın kenarında ayağı kaydı ve kül rengi bir top gibi süratle aşağı yuvarlandı

ve taşlara çarparak yara bere içinde kaldı. Sonra sıçradı ve yumruğunu sıkıp dağı tehdit etti:

– Sen de mi, kahrolası!..

Ve ansızın hareketlerindeki çabukluk yerini kasvetli ve konsantre bir yavaşlığa bırakırken büyük bir kayanın dibinde kendine yer seçti ve acele etmeden oturdu. Rahat bir pozisyon arar gibi döndü, avuçlarını birleştirip ellerini kül rengi kayaya koydu ve tüm ağırlığıyla başını ellerine yasladı. Ve bu şekilde iki saat kül rengi taşın kendisi gibi kül rengine bürünüp kuşları kandırarak kıpırdamadan oturdu. Önünde, arkasında, her tarafında mavi göğün kenarını keskin bir çizgiyle kesen hendek duvarları yükseliyordu; her yerde dişlerini toprağa geçirmiş dev gibi kül rengi taşlar sivriliyordu. Sanki bir zamanlar bir taş yağmuru geçmişti buradan ve yağmurun ağır damlaları sonsuz düşüncelere dalmışçasına donup kalmıştı. Koparılıp ters çevrilmiş bir kafatasına benziyordu bu alabildiğine ıssız hendek ve içindeki her taş donup kalmış bir düşünceyi andırıyordu, sayıca çoktular ve hepsi düşünüyordu, efkârla, sınır tanımadan ve inatla.

İşte titrek bacaklarının üstünde aldanmış bir akrep ağır aksak dostça dolanıyor Yahuda'nın etrafında. Yahuda başını taştan ayırmadan baktı ona ve gözleri bir kere daha kıpırdamadan sabitlendi bir şeyin üstünde; ikisi de kıpırtısız, ikisi de beyazımsı tuhaf bir perdeyle örtülü, ikisi de adeta hem kör hem de dehşet açık. Nihayet topraktan, taşlardan ve yarıklardan yükselmeye başladı gecenin sakin karanlığı, hareketsiz Yahuda'yı sardı ve hızla süründü yukarı, biraz soluklaşmış, ama hâlâ aydınlık gökyüzüne doğru. Getirdiği düşünceler ve düşlerle birlikte çöktü gece.

O gece Yahuda konaklama yerine dönmedi ve düşüncelerinden kopmak zorunda kalan öğrenciler yiyecek ve içecek için koşturdular ve homurdanarak onun ihmalkârlığından şikâyet ettiler.

III.

Bir keresinde gün ortalarında İsa ve öğrencileri gölgeden yoksun taşlı bir dağ yolundan geçiyorlardı ve beş saatten fazla süredir yolda oldukları için İsa yorgunluktan şikâyet etmeye başladı. Öğrenciler durdu, Petrus arkadaşı Yuhanna ile birlikte kendilerinin ve diğer öğrencilerin harmanilerini yere serdi, sonra bunları yukarıdan yüksek iki taşın arasına sabitleyerek İsa için bir çeşit çardak yaptı. İsa çardağın içine uzandı ve güneşin kavurucu sıcağından saklanıp dinlenmeye, öğrencilerse neşeli sözler ve şakalarla onu eğlendirmeye koyuldular. Ama bu sözlerin de O'nu yorduğunu görünce, kendileri yorgunluğa ve sıcağa karşı pek de hassas olmadıklarından biraz uzaklaşıp çeşitli işlerle uğraşmaya başladılar. Kimi dağın yamacında, taşların arasında yenilebilir kökler arıyor ve bulunca da bunları İsa'ya getiriyor; kimi her seferinde daha yükseğe tırmanarak dalgın dalgın mavi uzakların sınırlarını arıyor, bulamayınca da sivri uçlu başka taşların üstüne çıkıyordu. Yuhanna taşların arasında rengi maviye çalan, güzel bir kertenkele buldu ve kertenkeleyi avcunun içinde dikkatle tutup sessizce gülerek İsa'ya getirdi. Kertenkele esrarlı, pörtlek gözleriyle bir süre İsa'nın gözlerine baktı, sonra da soğuk bedeniyle Mesih'in sıcak elinde hızla aktı, hassas ve titrek kuyruğunu da ardından sürükledi.

Gürültüsüz zevkleri sevmeyen Petrus ise Filipus'la birlikte dağdan büyük taşlar koparıp aşağı yuvarlayarak güç yarıştırıyordu. Gür sesli kahkahaları işiten diğerleri de yavaş yavaş etraflarında toplandılar ve oyuna katıldılar. Vücutlarını gerip yosun tutmuş, eski taşları topraktan koparıyor ve bunları her iki elleriyle yukarı kaldırıp bayırdan aşağı bırakıyorlardı. Ağır taş kısa ve küt bir darbeyle yere vuruyor, bir anlık tereddüdün ardından isteksizce ilk sıçrayışını yapıyor ve her temasın ardından yerden sürat ve dayanıklılık alıyor, hafifliyor, yırtıcılaşıyor ve her şeyi yıkma gücüne kavuşuyordu. Artık sıçramıyor, meydana çıkardığı dişleriyle uçuyordu adeta ve hava da ıslık çalarak küt ve yuvarlak bedeninin geçişine izin veriyordu. İşte uçurum kenarı. Taş son kez muntazam bir hareketle yükseliyor ve ağır bir efkârla sakin sakin ve yusyuvarlak aşağıya, görünmeyen uçurumun dibine uçuyordu.

– Hadi, bir tane daha! –diye bağırıyordu Petrus.– Siyah sakal ve bıyıklarının arasında beyaz dişleri parlıyordu. Kuvvetli göğsü ve kolları üstündekilerden kurtulup açığa çıkmıştı. Yaşlı kızgın taşlar kendilerini kaldıran kuvvete aptal aptal şaşırıp boyun eğerek birbiri ardına dipsizliğin yolunu tutuyordu. Narin Yuhanna bile orta boyda taşlar atıyordu ve İsa da sessiz bir gülümsemeyle onların eğlencesini izliyordu.

– Neyin var, Yahuda? Sen neden katılmıyorsun oyuna? Eğlenceli görünmüyor mu sence de? –diye sordu Tomas kül rengi büyük bir taşın arkasında kıpırdamadan otururken bulduğu tuhaf arkadaşına.

– Göğsüm ağrıyor. Ayrıca beni çağıran olmadı.

– İlla çağırmak mı gerek? İşte ben çağırıyorum seni, hadi gel. Petrus'un attığı şu taşlara bak.

Yahuda yan gözle baktı ona ve bunun üzerine Tomas ilk defa Keriyotlu Yahuda'nın iki yüzü olduğunu hissetti belli belirsiz. Ama henüz bunu kavrayamamıştı ki, Yahuda her zamanki yaltakçı ve aynı zamanda alaycı ses tonuyla şöyle dedi:

– Petrus'tan daha kuvvetli biri var mı ki? Bağırdığı zaman Yeruşalim'deki bütün eşekler Mesihlerinin geldiğini düşünerek anırmaya başlar. Nasıl anırdıklarını hiç duydun mu, Tomas?

Dostça gülümseyerek ve kızıl kıvırcık kıllarla kaplı göğsünü abasıyla utangaçça kapatarak oyun oynayanların arasına katıldı Yahuda. Herkesin neşesi yerinde olduğu için onu sevinçle ve yüksek sesli şakalarla karşıladılar ve hatta Yahuda yapmacık ahlar ve ohlar arasında kocaman bir taşı kaldırmaya yeltendiğinde Yuhanna bile hoşgörüyle gülümsedi. Ama işte Yahuda taşı kolayca kaldırdı ve attı, geniş açılmış kör gözü bir süre sallandıktan sonra kıpırdamadan Petrus'a dikildi, sinsi ve neşeli olan diğeri ise sessiz bir kahkahayla doldu.

– Hayır, bir tane daha at! –dedi Petrus gücenmiş gibi.

Ve nihayet öğrencilerin şaşkın bakışları altında birbiri ardına kaldırıp atmaya başladılar dev gibi taşları. Petrus büyük bir taş attı, Yahuda daha büyüğünü. Asık yüzlü ve konsantre Petrus öfkeyle hareket ettiriyordu kaya parçasını, ayakları titreyerek kaldırıyor ve aşağı bırakıyordu. Yahuda gülümsemeye devam ederek gözüyle daha büyük bir parça arıyor, şefkatle geçiriyor uzun parmaklarını parçaya, her yandan yapışıyor, parçayla birlikte sallanıyor ve yüzü bembeyaz yolluyordu uçuruma taşı. Petrus kendi taşını attıktan sonra sırtını geriye atıp taşın düşüşünü o şekilde izliyordu. Yahuda ise ileri doğru eğilip kamburunu çıkarıyor ve sanki kendisi de taşın ardından uçmak istermiş gibi uzatıyordu hareketli uzun kollarını. Nihayet ikisi de, önce Petrus, ardından da Yahuda, ağarmış, eski bir taşa yapıştılar, ama ne o, ne de beriki kaldırabildi taşı. Petrus kıpkırmızı kızararak kararlı adımlarla gitti İsa'nın yanına ve gür bir sesle şöyle dedi:

– Ya Rab! Yahuda'nın benden daha kuvvetli olmasını istemiyorum. Şu taşı kaldırıp atmama yardım et.

Ve İsa sessizce bir yanıt verdi ona. Aldığı cevaptan memnun olmayan Petrus geniş omuzlarını silkti, ama itiraz etmeye cesaret edemedi ve şu sözlerle geri döndü:

– Dedi ki: "İskariot'a kim yardım edecek peki?"

Ama sonra dişlerini sıkıca kenetleyip nefes nefese inatçı taşı kucaklamaya devam eden Yahuda'ya baktı ve birden neşeyle güldü:

– Bak sen şu hastaya! Bakın ne yapıyor şu bizim zavallı, hasta Yahuda!

Ansızın yalanı yakalanan Yahuda ile birlikte diğerleri de güldü. Hatta hafif bir gülümseme Tomas'ın bile dudaklarının üstüne sarkan kül rengi, düz bıyıklarını oynatmayı başardı. İşte böylece, dostça çene çalarak ve gülerek yola koyuldu hepsi. Petrus da yarışmanın galibiyle tamamen barışarak ara sıra yumruğuyla böğrünü dürtüyor ve yüksek sesle kahkaha atıyordu:

– Bak sen şu hastaya!

Herkes Yahuda'yı övüyor, yarışmanın galibi olduğunu kabul ediyor ve herkes onunla dostça çene çalıyordu. Ama İsa... ama İsa bu sefer de övmek istemedi Yahuda'yı. Koparduğu bir otu çiğneyerek hiç konuşmadan en önde yürüyordu. Ve öğrenciler yavaş yavaş birbiri ardına gülmeyi keserek İsa'nın yanına gidiyorlardı. Kısa bir süre sonra yine aynı manzara çıktı meydana: Herkes sıkı bir grup halinde önde yürürken Yahuda, muzaffer Yahuda, kuvvetli Yahuda tek başına yorgun argın arkadan geliyordu toz yuta yuta.

Nihayet durdular ve İsa bir elini Petrus'un omzuna koydu, diğeriyle pusun içinde Yeruşalim'in göründüğü uzakları işaret ederek. Ve Petrus'un kudretli geniş sırtı özenle kabul etti güneşte yanmış bu ince eli.

Geceyi geçirmek için Beytanya'da, Lazar'ın evinde durdular. Ve herkes sohbet için toplandığında Yahuda Petrus'a karşı kazandığı zaferi şimdi hatırlayacaklarını düşünerek daha yakına oturdu. Ama öğrenciler suskun ve alışılmadık biçimde dalgındılar. Güneş, taş, ot, çardakta uzanan Mesih gibi kat edilen yoldan kalan suretler yumuşak bir efkâr yayıp güneşin altında cereyan eden ebedi bir harekete dair

bulanık, ama tatlı düşler doğurarak hep birlikte sessizce süzülüyordu kafalarda. Yorgun bedenler tatlı tatlı dinleniyor ve esrarengiz bir biçimde muhteşem ve büyük bir şeyi düşünüyorlardı tüm varlıklarıyla ve kimsenin aklına Yahuda gelmiyordu.

Yahuda dışarı çıktı. Sonra geri döndü. İsa konuşuyordu ve öğrenciler O'nun sözlerini dinliyordu sessizlik içinde. Meryem heykel gibi kıpırdamadan ayaklarının dibinde oturuyor ve başını geriye atmış yüzüne bakıyordu. Yuhanna daha yakına gelmiş, öğretmeni rahatsız etmeden elini kıyafetine dokundurmaya çalışıyordu. Dokunmuş ve öylece kalmıştı. Petrus da nefesiyle İsa'nın sözlerini tekrarlayarak gür bir sesle ve kuvvetle nefes alıp veriyordu.

İskariot eşikte durup küçümseyen bakışını toplananların üzerinde gezdirdikten sonra tüm ateşini İsa'nın üzerinde odakladı. Baktıkça etrafındaki her şey sönüyor, karanlığa ve suskunluğa bürünüyor ve sadece yukarı kalkan eliyle İsa aydınlanıyordu. Ama işte şimdi sanki O da havaya yükselmiş ve batmakta olan ayın ışıklarıyla delinen, gölün üstüne çökmüş bir sisten ibaret gibi erimişti tamamen. Yumuşak sözleri uzaklarda bir yerde usul usul yankılanmaya başladı. Ve Yahuda salınan hayalete dikkatle bakıp uzaktan gelen gerçekdışı kelimelerin tatlı melodisine kulak vererek tüm ruhunu demir parmakların içine aldı ve ruhun uçsuz bucaksız karanlığında sessizce devasa bir şey inşa etmeye başladı. Derin karanlığın içinde ağır ağır yükseltiyordu dağları andıran kütleleri ve muntazam hareketlerle üst üste koyuyordu. Ve karanlığın içinde bir şey büyüyordu, sessizce genişliyor, sınırlarını ilerletiyordu. Nihayet kubbe gibi hissetti kafasını ve zifiri karanlığın içinde kocaman olana dek büyümeyi sürdürdü, sessiz sedasız çalışıyordu birileri: Dağları andıran kütleleri yükseltiyor, birbiri üstüne koyuyor ve yeniden yükseltiyordu... Ve uzaklarda bir yerde usul usul yankılanıyordu gerçekdışı kelimeler.

Geçişi kapatarak öylece dikiliyordu kocaman ve kapkara; İsa konuşuyor, Petrus'un aralıklı ve kuvvetli nefesi de yüksek sesle kelimelerini tekrarlıyordu. Ama İsa yarım kalan keskin bir sesle sustu birden. Petrus da sanki uykudan uyanmış gibi coşkuyla haykırdı:

– Ya Rab! Ebedi hayatın kelamı malum oldu sana!

Ama İsa susuyor ve bir yere bakıyordu. Bakışını takip edince açılmış ağzı ve hareketsiz gözleriyle kapının önünde taş kesilmiş Yahuda'yı gördüler. Ve olanların manasını kavrayamayarak gülmeye başladılar. Kitabı iyi bilen Matta Yahuda'nın omzuna dokunup Süleyman'ın sözleriyle konuştu:

– Yumuşak bakan affedilecek, kapıda karşılayansa başkalarına darlık verir.

Yahuda irkildi, hatta hafif bir çığlık attı korkudan ve her parçası; gözleri, elleri ve ayakları, adeta tepesinde ansızın bir insanın gözlerini gören bir hayvan gibi farklı yönlere koşmaya başladı. İsa doğruca Yahuda'ya yürüyor ve ağzında bir söz taşıyordu. Ve Yahuda'nın yanından geçerek çıkıp gitti açık ve artık serbest kapıdan.

***

Vakit artık geceyi yarıladığı sırada Tomas endişeyle Yahuda'nın yatağına yaklaştı ve çömelerek sordu:

– Ağlıyor musun, Yahuda?

– Hayır. Git buradan, Tomas.

– Neden inleyip dişlerini gıcırdatıyorsun o halde? Hasta mısın yoksa?

Yahuda bir süre sustu, sonra ağzından birbiri ardına, hüzün ve öfkeyle kabaran ağır kelimeler dökülmeye başladı.

– Beni neden sevmiyor? Neden onları seviyor? Ben onlardan daha güzel, daha iyi, daha kuvvetli değil miyim? Onlar korkak köpekler gibi iki büklüm kaçarken hayatını ben kurtarmadım mı?

– Zavallı arkadaşım benim, pek de haklı sayılmazsın. Hiç güzel değilsin ve dilin de tıpkı yüzün gibi nahoş. Sürekli yalan söyleyip kötü konuşurken İsa'nın seni sevmesini nasıl beklersin!

Ama Yahuda sanki onu duymuyor ve karanlıkta ağır ağır hareket ederek devam ediyordu:

– Neden Yahuda'yla değil de O'nu sevmeyenlerle birlikte? Yuhanna O'na kertenkele getirdi, ben zehirli yılan getirirdim. Petrus taşları attı, ben O'nun için dağları deviriridim. Ama zehirli yılan nedir ki? Dişlerini sök, kolye diye boynuna tak. Dağ dediğin nedir ki, ellerinle kopar, ayaklarınla çiğne! Ben ona Yahuda'yı verirdim, cesur ve muhteşem Yahuda'yı! Ama şimdi ölmek zorunda, Yahuda da O'nunla birlikte.

– Tuhaf şeyler söylüyorsun, Yahuda!

– Baltayla kesilmesi gereken kuru bir incir ağacı, işte bu benim, bunu benim için söyledi. Peki neden kendisi kesmiyor? Cesaret edemiyor, Tomas. Tanıyorum O'nu: Yahuda'dan korkuyor! Cesur, kuvvetli, muhteşem Yahuda'dan saklanıyor! Aptalları, hainleri ve yalancıları seviyor. Sen yalancısın, Tomas, duymuş muydun bunu?

Tomas çok şaşırdı ve itiraz etmek istedi, ama Yahuda'nın sadece ağzına geleni söylediğini düşündü ve karanlıkta başını iki yana sallamakla yetindi. Ve daha kuvvetli hüzünlendi Yahuda. İnliyor, dişlerini gıcırdatıyordu ve büyük bedeninin örtünün altında nasıl da huzursuzlukla hareket ettiği işitiliyordu.

– Neresi ağrıyor Yahuda'nın? Kim bastırdı ateşi bedenine? Oğlunu köpeklere verirdi. Kızını horlasınlar, gelinini fahişe yapsınlar diye haydutlara verirdi. Ama yine de Yahuda'nın yüreği yumuşak değil mi sanki? Git, Tomas, git, seni aptal. Kuvvetli, cesur ve muhteşem Yahuda'yı yalnız bırak!

IV.

Yahuda birkaç denariusu iç etmişti ve bu, ne kadar para verildiğini tesadüfen gören Tomas sayesinde açığa çıktı. Muhtemelen ilk hırsızlığı değildi Yahuda'nın, bu yüzden herkes kızmıştı. Çileden çıkan Petrus Yahuda'yı yakasından tuttuğu gibi adeta sürüyerek İsa'nın karşısına çıkardı, korkudan beti benzi atan Yahuda karşı koymuyordu.

– Öğretmen, bak! İşte burada, maskara! İşte burada, hırsız! Sen ona güvendin, o ise paramızı çalıyor. Hırsız! Alçak! İzin ver, şimdi onu...

Ama İsa susuyordu. Bunun üzerine O'na dikkatle bakan Petrus çabucak kızardı, yakayı tutan elini gevşetti. Yahuda mahcubiyet içinde üstünü başını düzeltti, yan gözle Petrus'a baktı ve boyun eğen, ezik ve pişman bir suçlu görüntüsüne büründü.

– Öyle olsun! –dedi Petrus sinirle ve çıkarken sertçe çarptı kapıyı. Kimsenin hoşuna gitmedi bu durum, artık hiçbir surette Yahuda ile birlikte kalmayacaklarını söylüyorlardı, ama Yuhanna çabucak bir şey düşünüp ardında İsa'nın alçak ve hatta sanki şefkatli sesinin işitildiği kapıdan içeri süzüldü. Bir süre sonra yüzü bembeyaz dışarı çıktığında yere diktiği gözleri kısa süre evvel ağlamış gibi kızarıktı.

– Öğretmen dedi ki... öğretmen dedi ki, "Yahuda istediği kadar para alabilir."

Petrus sinirle güldü. Yuhanna çabucak, imalı bir bakış attı ona ve ansızın kıpkırmızı kesilip gözyaşlarını öfkeyle, coşkusunu da gözyaşlarıyla karıştırarak çın çın öten bir sesle haykırdı:

– "Ve kimse Yahuda'nın ne kadar para aldığını saymasın. O bizim kardeşimiz ve bütün para bizim olduğu kadar onun da ve eğer çok paraya ihtiyacı varsa, varsın çok alsın, kimseye söylemek ve kimseye danışmak zorunda değil. Yahuda bizim kardeşimiz ve siz onu çok gücendirdiniz." İşte böyle söyledi öğretmen... Ayıp bize, kardeşler!

Yahuda solgun yüzünde eğri bir gülümsemeyle kapıda dikiliyordu. Yuhanna hafif bir hareketle yaklaştı ve üç kere öptü onu. Yuhanna'nın ardından bakışarak Yakup, Filipus ve diğerleri yanaştı mahcubiyetle. Yahuda her öpücükten sonra ağzını siliyor, ama kendisi sanki çıkan sesten keyif alır gibi yüksek sesle öpüyordu. En son Petrus yanaştı.

– Hepimiz aptalız, hepimiz körüz, Yahuda. Bir tek O görüyor, bir tek O akıllı. Seni öpebilir miyim?

– Neden olmasın? Öp tabii! –diye onay verdi Yahuda.

Petrus sertçe öptü onu ve kulağına gür sesle şöyle dedi:

– Bense az kalsın seni boğuyordum! Onlar hadi neyse, ama ben dosdoğru boğazına sarıldım! Canın acımadı ya?

– Biraz.

– Gidip kendisine her şeyi anlatacağım. O'na da sinirlendim çünkü, –dedi yüzü düşen Petrus sessizce, bir yandan da gürültü yapmadan kapıyı aralamaya çalışıyordu.

– Sen ne duruyorsun, Tomas? –diye sordu sertçe öğrencilerin hareketlerini ve sözlerini takip eden Yuhanna.

– Henüz bilmiyorum. Düşünmem lazım.

Uzun uzun düşündü Tomas, neredeyse bütün gün. Öğrenciler kendi işleriyle ilgilenmek için dağılmışlardı ve Petrus bir yerlerde bir duvarın arkasında gür sesiyle bağıracak kadar neşesini bulmuştu bile, Tomas ise hâlâ kavramaya çalışıyordu. Bunu daha çabuk yapabilirdi, ama alaycı bakışlarla

peşinden ayrılmayan ve zaman zaman ciddiyetle soran Yahuda ona bir parça engel oluyordu.

– Ee, Tomas? Nasıl gidiyor düşünme işi?

Sonra Yahuda para kutusunu çıkardı, yüksek sesle şıngırdata şıngırdata Tomas'a bakmıyormuş gibi yaparak paraları saymaya başladı.

– Yirmi bir, yirmi iki, yirmi üç... Baksana, Tomas, bir sahte para daha. Ah, ne düzenbaz şu insan dediğin, sadakayı bile sahte parayla veriyor... Yirmi dört... Sonra yine Yahuda çaldı diyecekler... Yirmi beş, yirmi altı...

Tomas kararlı adımlarla yanaştı yanına, akşama doğruydu bu ve şöyle dedi:

– O haklı, Yahuda. Gel öpeyim seni.

– Öyle mi demek? Yirmi dokuz, otuz. Boşuna. Yine çalacağım. Otuz bir...

– Senin benim diye bir şey yokken çalmak nasıl mümkün olabilir ki? Ne kadar lazımsa alacaksın, kardeş, hepsi bu.

– Peki yalnızca O'nun sözlerini tekrarlaman ne kadar zamanını aldı? Zamanın kıymetini bilmiyorsun, akıllı Tomas.

– Benimle dalga geçiyorsun galiba, kardeş, öyle mi?

– Bir düşün, ey faziletli Tomas; O'nun sözlerini tekrarlamakla iyi mi, yoksa kötü mü yapıyorsun. Ne de olsa O kendi düşüncesini söyledi, ama sen değil. O beni öptü, ama siz sadece ağzımı kirlettiniz. Hâlâ hissediyorum ıslak dudaklarınızın üzerimde gezinişini. O kadar iğrenç ki bu, iyi yürekli Tomas. Otuz sekiz, otuz dokuz, kırk. Kırk denarius. Tomas, kontrol etmek istemez misin?

– Ama O bizim öğretmenimiz. Öğretmenin sözlerini nasıl tekrar etmeyiz ki?

– Yahuda'nın yakası mı düştü? Şimdi çıplak da neresini toplayacağınızı mı bilemiyorsunuz? İşte birazdan evden çıkacak öğretmen ve Yahuda yine istemeden üç denarius daha çalacak, yine toplamayacak mısınız aynı yakayı?

– Artık biliyoruz, Yahuda. Anladık.

– Bilmez miyim ben bütün öğrencilerin belleğinin kötü olduğunu? Ve öğrencilerin öğretmenlerini her zaman kandırdığını? Öğretmen sopasını kaldırmaya görsün, öğrenciler hemen bağırır: "Biliyoruz, öğretmen!" Öğretmen uyumaya gidince de, "Öğretmenin bize öğrettiği bu muydu?" derler. Aynı işte. Bu sabah bana "hırsız" dedin. Akşam, "kardeş" diyorsun. Peki yarın ne diyeceksin?

Yahuda güldü ve şıngırdayan ağır kutuyu tek eliyle kolayca kaldırarak devam etti:

– Kuvvetli bir rüzgâr estiğinde ne kadar çer çöp varsa kaldırır. Aptal insanlar da çöpe bakıp şöyle derler: "İşte rüzgâr!" Halbuki bu sadece çöp, benim iyi yürekli Tomas'ım, ayaklar altında çiğnenmiş eşek gübresi. Karşısına bir duvar çıkınca çöp sessiz sedasız duvarın dibine yığılır, rüzgârsa yoluna devam eder, rüzgâr yoluna devam eder, benim iyi yürekli Tomas'ım!

Yahuda duvarın ötesini işaret etti ikaz eder gibi ve yeniden güldü.

– Neşelendiğine sevindim, –dedi Tomas.– Ama neşenin içinde bu kadar fenalık olması çok yazık.

– Bu kadar çok öpülen ve bu denli faydalı olan bir insan nasıl neşelenmez? Üç denariusu çalmamış olsaydım, Yuhanna coşkunun ne demek olduğunu öğrenebilir miydi? Ayrıca Yuhanna'nın rutubetlenen erdemini, Tomas'ın da güvelerin yediği aklını havalandırmak için astığı bir kanca olmaktan daha güzel ne olabilir?

– Gitsem iyi olacak.

– Şaka yapıyorum! Şaka yapıyorum, benim iyi yürekli Tomas'ım. Yaşlı, iğrenç Yahuda'yı, üç denariusu çalıp fahişeye veren hırsızı gerçekten öpmek isteyip istemediğini bilmek istedim sadece.

– Fahişeye mi? –diye şaşırdı Tomas.– Peki bunu söyledin mi öğretmene?

– Bak işte yine kuşkulanıyorsun, Tomas. Evet, fahişeye.

Ama bir bilsen, Tomas, bu bahtsız kadının kim olduğunu. İki gündür bir şey yememiş...

– Sen de bu durumdan haberdarsın galiba? –dedi kafası karışan Tomas.

– Evet, elbette. Çünkü iki gündür ben de onunla beraberdim ve hiçbir şey yemediğini, sadece kırmızı şarap içtiğini kendi gözlerimle gördüm. Dermansızlıktan ayakta duramıyordu ve ben de onunla birlikte devriliyordum...

Tomas çabucak ayağa kalktı ve birkaç adım uzaklaştıktan sonra Yahuda'ya doğru şu sözleri savurdu:

– Anlaşılan senin içine şeytan girmiş, Yahuda.

Uzaklaştığı sırada, çökmekte olan alacakaranlığın içinde ağır para kutusunun Yahuda'nın ellerinde şikâyet edercesine şıngırdadığını işitiyordu. Yahuda da gülüyordu sanki.

Ama ertesi gün Tomas Yahuda hakkında yanıldığını itiraf etmek zorunda kaldı. İskariot öylesine basit, yumuşak ve aynı zamanda ciddiydi ki. Maymunluk etmiyor, kötü sözlü şakalar yapmıyor, yaltaklanmıyor ve hakaret etmiyor, bunun yerine sessizce ve göze batmadan gündelik işlerini yapıyordu. Yine eskisi gibi kıvraktı, sanki tüm insanlar gibi iki değil, tam on tane ayağı vardı; ama şimdi gürültü, tıslama, feryat ve daha önce hiçbir hareketinde eksik etmediği çakal gülüşüne benzeyen o gülüş yoktu koştururken. İsa konuşmaya başladığında ise sessizce bir köşeye ilişerek kollarını ve bacaklarını kavuşturuyor ve gözlerini kocaman açıp öyle iyi bakıyordu ki, bu çoğunun dikkatini çekmişti. İnsanlar hakkında kötü konuşmayı da bırakmıştı, artık daha fazla susuyor, öyle ki en katıları olan Matta bile Süleyman'ın sözlerini telaffuz ederek onu övmekte bir sakınca görmüyordu:

– Akılsız olan yakınına küçümseyici şeyler söyler; ama akıllı olan susar.

Ve Yahuda'nın bundan evvelki kötü konuşmalarını ima ederek kaldırdı parmağını. Kısa sürede Yahuda'daki bu değişimin herkes farkına vardı ve buna sevindiler; sadece

İsa yine eskisi gibi yabancı gözlerle bakıyordu ona, ama hissettiği soğukluğu doğrudan ifade edecek bir davranışta bulunmuyordu. Ve şimdi İsa'nın en sevdiği öğrencisi ve üç denarius olayında ona sahip çıkan kişi olarak derin bir saygı gösterdiği Yuhanna da ona biraz daha yumuşak davranmaya başlamıştı ve hatta bazen sohbet bile ediyordu onunla.

– Sen ne düşünüyorsun, Yahuda, –demişti bir keresinde tepeden,– göklerin krallığında hangimiz, Petrus mu, yoksa ben mi birinci geleceğiz Mesih'in yanında?

Yahuda biraz düşündükten sonra cevap verdi:

– Sanırım sen.

– Petrus ise kendisi olacağını düşünüyor, –diyerek tebessüm etti Yuhanna.

— Hayır. Petrus koca sesiyle tüm melekleri kaçırır, nasıl bağırdığını duyuyor musun? Elbette, tartışacak seninle ve ilk sırayı kapmak için uğraşacak, çünkü kendisinin de İsa'yı sevdiğini iddia eder, ama biraz yaşlandı artık, sense gençsin; o ağır, sense hızlı koşarsın ve Mesih'le birlikte ilk sen gireceksin oraya. Yanlış mı?

– Evet, İsa'yı bırakmayacağım, –diye onayladı Yuhanna.

Ve yine aynı gün aynı soruyla Simun Petrus da başvurdu Yahuda'ya. Ama yüksek sesinin diğerleri tarafından işitilmesinden korkarak Yahuda'yı en uzak köşeye, evin arkasına götürdü.

– Peki sen ne düşünüyorsun? –diye soruyordu kaygıyla.– Sen akıllısın, öğretmen de övüyor senin aklını ve doğruyu söylersin.

– Elbette, sen, –diye yanıt verdi İskariot tereddütsüz; ve Petrus öfkeyle haykırdı:

– Söylemiştim ona!

– Ama elbette orada da birinciliği elinden almaya çalışacaktır.

– Elbette!

– Ama birincilik senin tarafından ele geçirilmişken ne ya-

pabilir ki? Ne de olsa İsa'yla oraya ilk sen gideceksin, değil mi? O'nu yalnız bırakmayacaksın, değil mi? "Kaya" diye sana demedi mi?

Petrus elini Yahuda'nın omzuna koydu ve hararetle konuştu:

– Söylüyorum işte sana, Yahuda, en akıllımız sensin. Ama neden bu kadar alaycı ve fena huylusun ki? Öğretmen hoşlanmıyor bundan. Halbuki sen de en az Yuhanna kadar sevgili bir öğrenci olabilirdin. Ama sana da –Petrus tehdit eder gibi salladı elini– vermem İsa'nın yanındaki yerimi, ne bu dünyada, ne de ötekinde! Duyuyor musun!

Böylece Yahuda bir yandan herkesi memnun etmeye çalışıyor, bir yandan da aklından başka şeyler geçiriyordu. Ve yine aynı şekilde mütevazı ve ağırbaşlı kalıp göze batmayan davranışlarda bulunarak her birine özellikle hoşlarına gidecek şeyler söylemeyi beceriyordu. Tomas'a şöyle demişti mesela:

– Aptal her söze inanır, aklıselim sahibi ise yürüdüğü yollara dikkat eder.

Yeme içme konusunda bir miktar aşırıya kaçan ve bundan utanan Matta'ya ise, büyük saygı beslediği bilge Süleyman'ın sözlerini örnek göstermişti:

– Doğru yolu bulan doyana kadar yer, kutsal yasayı çiğneyenlerin ise karnı boş kalır.

Ama hoş sözler nadiren çıkıyordu ağzından, bu da bu sözlere hususi bir değer katıyordu; çoğu zamansa susuyor, dikkatle herkese kulak verip söylenenleri dinliyor ve bir şeyler düşünüyordu. Ancak düşünen Yahuda'nın görüntüsü nahoş, gülünç ve aynı zamanda korkutucuydu. Canlı ve kurnaz gözü hareket ederken Yahuda sade ve iyi yürekli görünüyordu, ama her iki gözü de hareketsiz kalıp çıkık alnındaki deri, tuhaf tümsek ve katlar halinde toplandığında, bu kafatasının altında dönüp duran tümüyle özel düşüncelere dair kasvetli bir tahmin beliriyordu. Tümüyle yabancı, tü-

müyle özel, tümüyle dilsiz olan bu düşünceler bir sırrın sağır suskunluğuyla çevreliyordu dalgın İskariot'u ve insanın canı bir an evvel konuşsun, kıpırdasın, hatta yalan söylesin istiyordu. Zira insan diliyle söylenen yalan bile bu umutsuzca sağır ve tepkisiz suskunluk karşısında doğru ve aydınlık geliyordu.

– Yine düşüncelere mi daldın, Yahuda? –diye bağırıyordu Petrus Yahuda'nın düşüncelerinin sağır suskunluğunu berrak sesi ve yüzüyle ansızın yırtıp bunları karanlık bir köşeye kovarak.– Ne geçiyor aklından?

– Pek çok şey, –diye yanıt veriyordu İskariot huzurlu bir gülümsemeyle. Muhtemelen suskunluğunun diğerlerini kötü etkilediğini fark ederek öğrencilerden daha sık uzaklaşmaya başlamıştı ve tek başına çıktığı gezilerde çok zaman geçiriyor ya da evin düz damına çıkıp orada sessizce oturuyordu. Karanlıkta hiç beklemediği anda kül rengi bir yığına çarpan Tomas hafifçe korkmuştu birkaç defa, daha sonra bu yığının içinden ansızın Yahuda'nın kolları ve bacakları çıkmış ve şakacı sesi işitilmişti.

Yahuda sadece bir kez epey sert ve tuhaf bir biçimde eski Yahuda'yı anımsattı ve bu tam da göklerin krallığındaki birincilik tartışması sırasında oldu. Öğretmenin de bulunduğu bir ortamda Petrus ve Yuhanna, İsa'nın yanındaki yerlerini hararetle tartışarak münakaşa ediyorlardı; hizmetlerini sıralıyor, İsa'ya olan sevgilerinin derecesini ölçüyor, ateşleniyor, bağırıyor ve hatta kendilerini tutamayıp birbirlerine çıkışıyorlardı. Petrus öfkeden kıpkırmızı köpürürken Yuhanna bembeyaz ve sessizdi, elleri titriyor, iğneli sözler söylüyordu. Petrus tesadüfen Yahuda'yı görüp kendinden memnun bir kahkaha patlattığı sırada tartışmaları edep sınırlarının dışına çıkmak üzereydi ve öğretmenin yüzü düşmeye başlamıştı; Yuhanna Yahuda'ya baktı ve o da gülümsedi aynı şekilde. İkisi de akıllı İskariot'un kendilerine söylediklerini hatırlamıştı. Her ikisi de yaklaşan zaferin sevincini hissederek

sessizce ve fikir birliği içinde Yahuda'yı hakemliğe çağırdı. Petrus bağırdı:

– Hadi bakalım, akıllı Yahuda! Söyle bize, İsa'nın yanında ilk kim olacak, o mu, ben mi?

Ama Yahuda susuyor, güçbela nefes alabiliyor ve gözleriyle İsa'nın sükûnetle dolu derin gözlerinde hırsla cevap arıyordu.

– Evet, –diye tasdikledi Yuhanna tepeden,– söyle ona İsa'nın yanında kimin birinci geleceğini.

Yahuda gözlerini Mesih'ten ayırmadan yavaşça doğruldu ve sesini yükseltmeden vakarla yanıt verdi:

– Ben!

İsa yavaşça indirdi bakışlarını. Yahuda kemikli parmağını sessizce göğsüne vurarak merasim havasında ve sertçe tekrar etti:

– Ben! İsa'nın yanında ben olacağım!

Ve çıktı. Bu cüretkâr çıkış karşısında serseme dönen öğrenciler susuyorlardı ve yalnızca Petrus ansızın bir şeyi anımsayıp kendisinden beklenmeyen alçaklıkta bir sesle fısıldadı Tomas'a:

– Buymuş demek düşündüğü!.. Duydun mu ne dediğini?

V.

Yahuda İskariot ihanete giden yolda geri dönüşü olmayan ilk adımını tam bu sırada attı: Gizlice Baş Kohen Hanan'ı ziyaret etti. Yahuda oldukça sert bir karşılama gördü, ama bunun canını sıkmasına izin vermedi ve baş başa uzun uzun bir görüşme talep etti. Sarkık ve ağır gözkapaklarının altından küçümsemeyle bakan kuru ve sert ihtiyarla yalnız kalınca, kendisinin, yani Yahuda'nın dindar bir insan olduğunu ve Nasıralı İsa'nın öğrencileri arasına sadece bu düzenbazı açığa çıkarmak ve O'nu kanunun ellerine teslim etmek amacıyla katıldığını anlattı.

– Peki kimdir şu Nasıralı dediğin? –diye küçümsercesine sordu Hanan İsa'nın adını ilk kez duyuyormuş gibi yaparak.

Yahuda da Baş Kohen'in tuhaf bilgisizliğine inanmış gibi yaptı ve İsa'nın vaazları, mucizeleri, Ferisiler'e ve tapınağa duyduğu nefret, sürekli yasayı çiğnemesi ve son olarak da din adamlarının iktidarını ellerinden koparıp almak ve kendi hususi krallığını kurmak arzusuyla ilgili ayrıntılı bir anlatıma girişti. Yalanla gerçeği öyle maharetle karıştırıyordu ki birbirine, Hanan ona daha dikkatli baktı, sonra da tembelce şöyle dedi:

– Yahudiye'de düzenbazdan ve deliden çok ne var!

– Hayır, O tehlikeli biri, –diyerek hararetle itiraz etti Yahuda:– Yasayı çiğniyor. Halkın tamamı yok olacağına, varsın bir insan yok olsun.

Hanan tasdik edercesine başını salladı.

– Ama çok öğrencisi var galiba?

– Evet, çok.

– Ve herhalde O'nu çok seviyorlardır?

– Evet, sevdiklerini söylerler. Çok seviyorlar, kendilerinden bile çok.

– Ama eğer yakalamaya kalkarsak, sahip çıkmazlar mı O'na? Bir ayaklanma başlatmazlar mı?

Yahuda habis bir gülüşle güldü uzun uzun:

– Onlar mı? Korkak birer köpek onlar, yerden taşı almak için eğilmenle kaçmaları bir olur. Onlar ha!

– Bu kadar kötüler demek? –diye sordu Hanan buz gibi.

– İyiler kötülerden değil de kötüler iyilerden kaçar diye bir kural mı var? Heh! İyiler iyi olmasına. İşte bu yüzden kaçacaklar. İyiler. İşte bu yüzden saklanacaklar. İyiler. İşte bu yüzden ancak İsa mezara konacağı zaman ortaya çıkacaklar. Ve O'nu bizzat koyacaklar, sen idam et, yeter!

– Ama O'nu seviyorlar? Kendin söyledin!

– Öğretmenlerini her zaman severler, ama canlıdan ziyade ölüyken. Öğretmen hayatta ise derslerini çalışıp çalışmadıklarını sorabilir ve o zaman onlar için fena olur. Öğretmen öldüğünde ise kendileri öğretmen olurlar ve bu sefer başkaları için fena olur! Heh!

Hanan ferasetli gözlerle baktı haine ve kuru dudakları buruştu. Hanan'ın gülümsediği anlamına geliyordu bu.

– Seni gücendirecek bir şey mi yaptılar yoksa? Bunu görebiliyorum.

– Senin ferasetinden bir şey saklamak mümkün mü, bilge Hanan? Yahuda'nın tam kalbini okudun. Evet. Gücendirdiler zavallı Yahuda'yı. Sanki Yahuda İsrail'deki en dürüst insan değilmiş gibi üç denariuslarını çaldığını söylediler!

Ve daha uzun süre konuştular İsa, öğrencileri ve O'nun İsrail halkı üzerindeki ölümcül etkisi hakkında. Ama kurnaz Hanan tedbiri elden bırakmadı ve bu seferlik kesin bir ce-

vap vermedi. İsa'yı uzun süredir izlemekteydi ve akrabaları, dostları, yöneticiler ve Sadukiler'le yaptığı gizli toplantılarda Celileli peygamberin kaderini çoktan tayin etmişti. Ama kötü ve yalancı bir insan olarak namını daha evvel de işittiği Yahuda'ya güvenmiyordu, onun öğrencilerin ve halkın korkak oluşuyla ilgili havai umutlarına da güvenmiyordu. Hanan kendi gücüne inanıyordu, ama kan dökülmesinden korkuyordu, çabuk öfkelenen baş eğmez Yeruşalim halkının kolayca kalkışacağı korkunç bir isyanın çıkmasından korkuyordu ve nihayet Romalı idarecilerin sert müdahalesinden korkuyordu. Direnişle kabaran ve halkın üzerine düştüğü her şeye hayat veren kızıl kanıyla döllenen sapkınlık daha da büyüyecek, esnek halkalarıyla Hanan'ı, iktidarı ve bütün dostlarını boğacaktı. İskariot ikinci kez kapısını çaldığında Hanan'ın canı sıkıldı ve onu kabul etmedi. Ama üçüncü kez ve dördüncü kez geldi yanına İskariot kilitli kapıya gece gündüz vuran ve açıklıklara üfleyen inatçı bir rüzgâr gibi.

– Bilge Hanan'ın bir şeylerden korktuğunu görüyorum, –dedi nihayet Baş Kohen'in huzuruna çıkmasına izin verilen Yahuda.

– Hiçbir şeyden korkmayacak kadar kuvvetliyim, –diye yanıtladı Hanan vakarla. Bunun üzerine kollarını bir köle gibi uzatarak eğildi İskariot.– Nedir istediğin?

– Nasıralı'yı vermek istiyorum size.

– Bize lazım değil.

Yahuda eğildi ve gözünü itaatle Baş Kohen'e dikip bekledi.

– Git.

– Ama gene gelmek zorundayım. Öyle değil mi, muhterem Hanan?

– Seni yanıma bırakmazlar. Git.

Ama nihayet bir kere daha ve bir kere daha çaldı kapısını Keriyotlu Yahuda ve ihtiyar Hanan'ın yanına çıkmayı başardı. Türlü türlü düşüncenin altında içi daralan, öfkeli kuru ihtiyar susarak bakıyordu haine, adeta tümsekli kafasındaki

telleri sayıyordu. Ama Yahuda da susuyordu ve o da Baş Kohen'in küçük, seyrek ve kır sakalındaki telleri saymaktaydı sanki.

– Ee? Yine mi buradasın? –dedi adeta başına tükürür gibi sinir ve vakarla Hanan.

– Nasıralı'yı vermek istiyorum size.

Birbirlerini dikkatle incelemeye devam ederek sustu her ikisi de. Ama İskariot'un bakışları sakindi; Hanan'a ise kışın sabaha karşı görülen kırağı gibi kuru, soğuk ve sessiz bir öfke batmaya başlamıştı.

– İsa'n için ne kadar istiyorsun?

– Siz ne kadar verirsiniz?

Hanan tadını çıkararak konuştu hakaret eder gibi:

– Hepiniz düzenbaz çetesisiniz. Otuz gümüş. İşte bu kadar veririz.

Ve içten içe sevindi Yahuda'nın tüm bedeniyle titrediğini, harekete geçtiğini ve sanki iki değil, tam on ayağı varmış gibi çarçabuk koştuğunu görünce.

– İsa için? Otuz gümüş? –diye bağırdı yabani bir hayret bildiren ve bununla Hanan'ı sevindiren bir sesle.– Nasıralı İsa için! Ve İsa'yı otuz gümüşe satın almak istiyorsunuz? Ve İsa'yı otuz gümüşe size satacak birinin çıkacağını düşünüyorsunuz?

Yahuda süratle duvara döndü, duvarın düz ve beyaz yüzüne patlattı kahkahayı uzun kollarını kaldırarak.

– Duyuyor musun? Otuz gümüş! İsa için!

Hanan kayıtsızca belirtti yine aynı saklı sevinçle:

– İstemiyorsan, git. Daha ucuza satacak birini buluruz.

Ve tıpkı pis bir meydanda işe yaramaz bir paçavrayı elden ele fırlatan, bağıran, yeminler eden ve birbirine ağızlarına geleni söyleyen eski kıyafet tacirleri gibi hararetli ve azgın bir pazarlığa tutuştular. Tuhaf bir coşkuyla mest olan Yahuda sağa sola koşarak, dönüp bağırarak satacağı kişinin vasıflarını sayıyordu parmaklarıyla.

– Peki ya iyi yürekli olması ve hastaları iyileştirmesi, size göre değersiz mi bu yani? Ha? Hayır, insan gibi dürüstçe söyleyin!

– Eğer sen... –diye araya girmek istedi soğuk öfkesi Yahuda'nın kor gibi sözleriyle çabucak ısınan ve yüzü pembeleşen Hanan, ama beriki çekinmeden kesti sözünü:

– Peki ya Şaron nergisi ya da vadi zambağı gibi taze ve güzel olması? Ha? Hiç mi değeri yok bunun? Yaşlı ve işe yaramaz olduğunu, Yahuda'nın size yaşlı bir horoz sattığını söylemeyeceksiniz ya? Ha?

– Eğer sen... –diyerek bağırmaya çalışıyordu Hanan, ama Yahuda'nın fırtına gibi patlayan çaresiz sözleri rüzgârın tüyü götürdüğü gibi götürüyordu yaşlı sesini.

– Otuz gümüş! Ama kanının damlası bir obolos bile etmez demek bu! Gözyaşı yarım obolos etmiyor! İnleme çeyrek obolos! Ya çığlıklar! Titremeler! Peki ya kalbinin durması için? Ya gözlerinin kapanması için? Bedava mı bunlar? –diye feryat ediyordu İskariot, Baş Kohen'in üzerine yürüyüp ellerinin, parmaklarının ve burgu gibi dönen sözlerinin çılgın hareketleriyle onu tamamen kuşatarak.

– Hepsi için! Hepsi için! –dedi Hanan nefes nefese.

– Peki siz bundan ne kadar kazanacaksınız? He? Yahuda'yı soymak, çocuklarının elindeki bir lokma ekmeği koparıp almak istiyorsunuz! Yapamam! Meydana gidip bağıracağım: "Hanan zavallı Yahuda'yı soydu! İmdat!" diye.

Bitap düşen ve başı adamakıllı dönen Hanan yumuşak ayakkabılarını çılgın gibi yere vurup kollarını sallamaya başladı:

– Defol!.. Defol!..

Ama Yahuda birden tevazuyla eğildi ve boyun eğerek kollarını iki yana açtı.

– Madem öyle diyorsun... Neden sinirleniyorsun Yahuda'ya, çocuklarının iyiliğini istiyor sadece? Senin de çocukların var, harikulade gencecik insanlar...

– Başkasını... başkasını buluruz... Defol!

– İndirim yapmam mı dedim? Başkasının gelip İsa'yı on beş obolosa vereceğini söylediğinizde size inanmadım mı sandınız? İki obolosa? Bire?

Ve yerlere kadar eğilip kıvrılarak, dalkavukluk ederek uysalca kabul etti Yahuda kendisine teklif edilen parayı. Yüzü pembeleşen Hanan titreyen kuru eliyle parayı ona verdi ve Yahuda gümüş paraların tümünü dişleriyle kontrol edene kadar arkası dönük dudaklarını çiğneyerek sessizce bekledi. Hanan ara sıra dönüp bakıyor ve sanki bir yerini yakmış gibi başını yeniden tavana dikiyor ve kuvvetle dudaklarını çiğniyordu.

– Şimdilerde o kadar çok ki sahte para, –diyerek sakin sakin izah etti Yahuda.

– Bu paralar tapınağa dindar insanlar tarafından bağışlandı, –dedi Hanan çabucak dönüp baktıktan sonra, ama başının pembeye çalan kel arkasını Yahuda'nın gözlerine dayaması daha da çabuk oldu.

– Ama dindar insanlar sahtesini gerçeğinden ayırmayı ne bilsin? Sadece düzenbazlar bilir bunu.

Yahuda aldığı paraları eve götürmek yerine şehir dışına çıkıp bir taşın altına sakladı. Tıpkı acımasız ve ölümcül bir mücadelenin ardından karanlık deliğine doğru ağır ağır sürünen yaralı bir hayvan gibi acele etmeden, sessizce ve ağır adımlarla dönüyordu geriye. Ama Yahuda'nın deliği yoktu, bir evi vardı ve bu evde İsa'yı gördü. Yorulmuş, zayıflamış, her gün tapınakta etrafına beyaz, parlak ve okumuş alınlarla duvar ören Ferisiler'le sürekli mücadele etmekten bitap düşmüş bir halde yanağını pütürlü duvara yaslamış oturuyordu ve anlaşılan derin bir uykuya dalmıştı. Açık pencereden içeri şehrin huzursuz sesleri giriyor, Petrus duvarın ardında yemek için yeni bir masa çakıyor ve durgun bir Celile şarkısı söylüyordu. Ama O hiçbir şey duymuyordu, sakin ve derin bir uykudaydı. Otuz gümüşe satın aldıkları kişi buydu işte.

Yahuda hasta yavrusunu uyandırmaktan korkan annenin şefkatli dikkati ve küçük beyaz çiçeğin büyüsüne kapılıp ininden çıkan hayvanın şaşkınlığıyla ses çıkarmadan ilerleyip hafifçe dokundu İsa'nın yumuşak saçlarına ve hızla çekti elini. Bir kere daha dokundu ve ses çıkarmadan süründü dışarı.

– Ya Rabbi! –dedi.– Ya Rabbi!

İhtiyaç gidermek için gidilen yere çıkıp burada uzun uzun ağladı. Kıvranıyor, tırnaklarını göğsüne geçiriyor, omuzlarını ısırıyordu. İsa'nın hayali saçlarını okşuyor, müşfik ve usulca gülünç şeyler fısıldıyor ve dişlerini gıcırdatıyordu. Sonra ansızın ağlamayı, inlemeyi, dişlerini gıcırdatmayı kesti ve ıslak yüzünü yan yatırıp ağır düşüncelere daldı, bir sese kulak kabartan birine benziyordu bu haliyle. Ve uzun süre bu şekilde dikildi; ağır, kararlı ve kader gibi her şeye yabancı.

***

...Yahuda talihsiz İsa'yı kısa yaşamının bu son günlerinde sessiz bir sevgi, nazik bir dikkat ve şefkatle sarıp sarmaladı. İlk aşkını yaşayan bir genç kız gibi utangaç ve ürkek, fevkalade hassas ve ferasetliydi; İsa'nın dile dökmediği en küçük arzularını bile tahmin ediyor, hissiyatının, anlık hüzün patlamalarının ve ağır yorgunluk anlarının mahrem derinliğine sızıyordu. Bastığı her yerde yumuşaklık karşılıyordu İsa'nın ayağını ve yöneldikleri her noktada güzellik buluyordu bakışları. Yahuda daha evvel Mecdelli Meryem'i ve İsa'nın etrafındaki diğer kadınları sevmez, onlara kaba şakalar ve ufak tefek nahoşluklar yapardı. Ama şimdi onların arkadaşı, gülünç ve hantal müttefiki olmuştu. Uzun uzun ısrarla aynı şeyleri sorarak İsa'nın küçük ve şirin alışkanlıkları üzerine sohbet ediyordu onlarla derin bir ilgi gösterip, gizlice ellerine, avuçlarının tam içine para tutuşturuyordu, onlar da İsa'nın pek sevdiği hoş kokulu ve pahalı kutsal yağ

ile amberden getiriyor ve Yahuda'nın ayaklarına sürüyorlardı. Kendisi de İsa için amansızca pazarlık ederek pahalı şarap alıyor ve sonra sadece niceliğe önem veren insanların kayıtsızlığıyla hepsini neredeyse tek başına içen Petrus'a çok sinirleniyordu; ağaçtan, çiçekten ve yeşillikten tamamen mahrum olan taşlık Yeruşalim'de bir yerlerden taze bahar çiçekleri, yeşil otlar bulup yine aynı kadınlar aracılığıyla bunları İsa'yla buluşturuyordu. Kendisi de avlularda ya da sokakta bulduğu ve ağlamamaları için eğreti öpücükler kondurduğu küçük çocukları kollarında getiriyordu hayatında ilk defa; küçük, kara, kıvırcık saçlı ve kirli burunlu bir şey sık sık ansızın dalgın İsa'nın dizlerine tırmanıp ısrarla şefkat arıyordu. Ve ikisi birbirlerinin varlığına sevinirken, Yahuda ilkbaharda mahpusun yanına kelebeği kendisi salan, ama sonra da kargaşadan şikâyet ederek mahsusçuktan homurdanan katı bir zindancı gibi bir o yana, bir bu yana yürüyordu sert adımlarla.

Akşamları pencerelerde karanlıkla birlikte endişe de nöbete durduğunda İskariot sözü maharetle Celile'ye, kendisinin hiç bilmediği, ama İsa'nın sevdiği Celile'ye, durgun suyuna ve yeşil kıyılarına getiriyordu. Kurumuş anıları dirilinceye, şirin Celile yaşamı her şeyin gür sesli, renkli ve yoğun olduğu parlak bir tablo halinde gözlerinde ve kulaklarında canlanana dek silkeliyordu ağır Petrus'u. İsa çocuk gibi ağzını ayırıp gözleriyle önden gülerek hırslı bir dikkatle dinliyordu Petrus'un çın çın öten, patlamalı ve neşeli konuşmasını ve bazen öyle gülüyordu ki şakalarına, birkaç dakikalığına hikâyeye ara vermek gerekiyordu. Ama Yuhanna Petrus'tan da iyi anlatıyordu; komik ya da beklenmedik bir şey yoktu anlattıklarında, ama her şey o kadar düşünceli, alışılmadık ve muhteşemdi ki, gözlerinde yaşlar beliren İsa sessizce içini çekiyor, Yahuda ise Mecdelli Meryem'i yandan dürtüp coşkuyla fısıldıyordu:

– Nasıl da anlatıyor! Duyuyor musun?

– Duyuyorum elbette.

– Yok, daha iyi dinle. Siz kadınlar hiç bilmezsiniz iyi dinlemeyi.

Sonra herkes sessizce dağılıyordu uyumak için ve İsa dikkatle, minnetle öpüyordu Yuhanna'yı ve şefkatle sıvazlıyordu uzun boylu Petrus'un omzunu.

Yahuda kıskanmak şöyle dursun, hoş gören bir küçümsemeyle bakıyordu bu okşamalara. Tüm bu hikâyelerin, bu öpücüklerin ve iç çekişlerin onun, yani Keriyotlu Yahuda'nın, taşların arasında doğmuş kızıl kafalı çirkin Yahudiyeli'nin bildiği şeyin yanında ne önemi vardı ki!

VI.

Yahuda bir eliyle İsa'ya ihanet ederken, diğer eliyle de kendi planlarını bozmanın yolunu arıyordu gayretle. Kadınların yaptığı gibi İsa'yı Yeruşalim'e yapacağı tehlikeli son yolculuktan caydırmaya çalışmadı, hatta daha ziyade davanın mutlak başarısı için İsa'nın Yeruşalim'de zafer kazanmasının şart olduğunu düşünen akrabalarının ve öğrencilerin tarafını tutuyordu. Ama inatla ve ısrarla tehlike hakkında uyarıyor, Ferisiler'in İsa'ya olan hiddetli nefretini, cürüm işlemeye ve Celileli peygamberi gizlice ya da açıktan öldürmeye hazır oluşlarını betimliyordu canlı renklerle. Her gün ve her saat bundan bahsediyordu, Yahuda'nın karşısına dikilip tehditkâr parmağını kaldırarak sert uyarılarda bulunmadığı tek bir iman sahibi bile yoktu:

– İsa'yı sakınmalıyız! İsa'yı sakınmalıyız! Zamanı geldiğinde İsa'ya sahip çıkmalıyız.

Ama öğretmenlerinin mucize gücüne besledikleri sınırsız inançtan mı, yoksa haklılık bilincinden ya da basitçe körlükten mi bilinmez, Yahuda'nın korku dolu sözleri gülümsemeyle, bitip tükenmeyen tavsiyeleri ise homurdanmayla karşılanıyordu öğrenciler arasında. Yahuda bir yerlerden iki kılıç bulup getirdiğinde sadece Petrus'un hoşuna gitmişti bu ve sadece Petrus övmüştü kılıçlarla Yahuda'yı, diğerleri ise şöyle demişlerdi hoşnutsuz:

– Biz savaşçı mıyız ki kılıç kuşanalım? İsa peygamber mi, yoksa komutan mı?

– Ama ya O'nu öldürmek isterlerse?

– Tüm halkın arkasından yürüdüğünü görünce cesaret edemezler.

– Peki ya cesaret ederlerse? O zaman ne olacak?

Şöyle diyordu Yuhanna küçümsemeyle:

– Duyan da, öğretmeni sadece sen seviyorsun sanacak Yahuda.

Bu sözlere hırsla tutunan Yahuda hiç gücenmeden telaşla, hararetle ve sert bir ısrarla sorgulamaya başlıyordu:

– Ama O'nu seviyorsunuz, değil mi?

Ve İsa'nın yanına gelen iman sahipleri arasında Yahuda'nın şu soruyu defalarca sormadığı tek bir kişi bile yoktu:

– Peki O'nu seviyor musun? Çok mu seviyorsun?

Ve herkes sevdiğini söylüyordu.

Sık sık Tomas'la konuşuyor ve pençeyi andıran kirli tırnaklı uzun ve kuru parmağını uyarırcasına kaldırıp esrarlı ikazlarda bulunuyordu:

– Bak, Tomas, korkunç günler yaklaşıyor. Buna hazır mısınız? Getirdiğim kılıcı neden almadın?

Tomas bir akıl yürütmeyle cevap verdi:

– Biz silah kullanmaya alışmamış insanlarız. Roma askerleriyle dövüşmeye kalkarsak hepimizi öldürürler. Ayrıca sadece iki kılıç getirdin, iki kılıçla ne yapılabilir?

– Daha fazlasını da getirebiliriz. Askerlerin elinden alabiliriz, –diye itiraz etti Yahuda sabırsızca. Ağırbaşlı Tomas bile tebessüm etti sarkık, düz bıyıklarının arasından:

– Ah, Yahuda, Yahuda! Nereden aldın bunları? Roma askerlerinin kılıçlarına benziyor bunlar?

– Çaldım. Daha fazlasını da çalabilirdim ama patırtı kopunca kaçmak zorunda kaldım.

Tomas düşünceye daldı, sonra kederle konuştu:

– Yine iyi yapmadın, Yahuda. Neden çalıyorsun?

– Ama başkasının diye bir şey yok ki!

– Evet ama yarın askerlere soracaklar: "Kılıçlarınız nerede peki?" Bulamayınca da suçsuz yere cezalandıracaklar.

Daha sonra, İsa'nın ölümünü takip eden günlerde, öğrenciler Yahuda'nın bu konuşmalarını hatırlayıp kendilerini cinayetle bitecek eşitsiz bir kavgaya çağırarak öğretmenle birlikte onları da mahvetmek istediğine kanaat getirecek ve Keriyotlu Hain Yahuda'nın nefret edilesi ismine bir kere daha lanet edeceklerdi.

Sinirlenen Yahuda ise bu türden her konuşmanın ardından kadınlara gidip yakınıyordu. Kadınlar hevesle dinliyordu onu. İsa'ya duyduğu sevginin kadınsı ve nazik tarafı onları birbirine yaklaştırmış, her ne kadar kendilerine davranışında bir miktar küçümseme ayırt edilse de onların gözünde Yahuda'yı sade, anlaşılır ve hatta güzel kılmıştı.

– İnsan mı bunlar? –diye acı acı şikâyet ediyordu öğrencileri kör ve hareketsiz gözünü güvenle Meryem'e dikerek.– İnsan değil bunlar! Damarlarındaki kan bir obolos bile etmez!

– Ama sen zaten hep kötü konuşursun insanlar hakkında, –diye itiraz ediyordu Meryem.

– Ne zaman kötü konuştum ki insanlar hakkında? –diye şaşırıyordu Yahuda.– Evet, kötü konuştum, ama onlar da biraz daha iyi olamazlar mıydı? Ah, Meryem, aptal Meryem, neden erkek değilsin, neden kılıç taşıyamıyorsun!

– O kadar ağır ki kaldıramam bile, –diyerek gülümsüyordu Meryem.

– Erkekler bu kadar kötü olunca öyle bir kaldırırsın ki. Tepelerde bulduğum zambağı verdin mi İsa'ya? Onu bulmak için sabah erkenden kalkmıştım ve bugün güneş öyle güzeldi ki, Meryem! Sevindi mi bari? Gülümsedi mi?

– Evet, sevindi. Çiçeğin Celile koktuğunu söyledi.

– Elbette söylemedin, değil mi, çiçeği O'na Yahuda'nın, Keriyotlu Yahuda'nın getirdiğini?

– Sen rica etmiştin, söyleme diye.

– Hayır, gerek yok, tabii ki, gerek yok, –diyerek iç çekti Yahuda.– Ama ağzından kaçırabilirdin, değil mi, kadınlar gevezedir ne de olsa. Ama kaçırmadın, değil mi? Sıkı mıydı ağzın? Neyse, Meryem, neyse, sen iyi bir kadınsın. Biliyor musun, bir yerlerde bir karım var. Şimdi ona biraz bakmak isterdim: Belki o da kötü bir kadın değildir. Bilmiyorum. "Yahuda yalancı, Simun Yahuda fena huylu," derdi ve ben onu terk ettim. Ama belki o da iyi bir kadındır, ne dersin?

– Nasıl bilebilirim karını bir kere bile görmemişken?

– Neyse, Meryem, neyse. Peki sence otuz gümüş büyük bir para mı? Yoksa küçük mü?

– Sanırım küçük.

– Elbette, elbette. Peki fahişeyken sen ne kadar alırdın? Beş gümüş mü, ya da on? Pahalı mıydın?

Mecdelli Meryem kızardı ve başını öne eğdi, öyle ki altın sarısı dolgun saçlar yüzünü tamamen örttü: Yuvarlak ve beyaz çenesi görünüyordu sadece.

– Ne kadar kötü kalplisin, Yahuda! Ben unutmak istiyorum, sense hatırlatıyorsun.

– Hayır, Meryem, unutmana gerek yok. Neden? Varsın diğerleri unutsun fahişe olduğunu, sense hatırla. Çabucak unutması gereken onlar, senin unutmana gerek yok. Ne diye unutacaksın?

– Çünkü günah bu.

– Günahtan onu henüz işlemeyen korkar. Günahı zaten işlemiş olan niye korksun? Ölümden ölü mü korkar, yoksa canlı mı? Canlı olana da, korkusuna da güler ölüler.

Bu şekilde dostça oturup saatlerce sohbet ediyorlardı. Bir yanda tümsekli kafası ve vahşice ikiye bölünmüş suratıyla kuru, ihtiyar ve çirkin Yahuda; diğer yanda yaşamın bir masal, bir rüya gibi büyülediği gencecik, utangaç ve narin Meryem.

Zaman hiçbir şeye aldırış etmeden akar ve otuz gümüş taşın altında yatarken amansızca korkunç ihanet günü de yaklaşıyordu. İsa çoktan sıpanın üstünde Yeruşalim'e girmiş ve halk yoluna kıyafetlerini sererek coşku dolu çığlıklarla selamlamıştı O'nu:

– Hoşana! Hoşana!* Rabbin adıyla gelen!

Sevinç o kadar büyüktü ve sevgi öyle engelsiz yükseliyordu ki çığlık çığlığa göğe, İsa ağlıyor, öğrencileri ise şöyle diyordu gururla:

– Tanrı'nın oğlu değil mi yanımızdaki?

Ve kendileri de bağırıyordu zafer kazanmış gibi:

– Hoşana! Hoşana! Rabbin adıyla gelen!

O akşam uzun süre çekilemediler uyumak için, törensel ve sevinçli karşılamayı akıllarından çıkaramıyorlardı çünkü, Petrus ise delirmiş gibiydi, sanki kendisine neşe ve gurur cini musallat olmuştu. Aslan kükremesiyle tüm konuşmaları bastırarak bağırıyor, kahkahasını büyük yuvarlak taşlar gibi kafalara fırlatarak gülüyor, Yuhanna'yı öpüyordu, Yakup'u öpüyordu, hatta Yahuda'yı bile öpmüştü. İsa için çok korktuğunu itiraf ediyordu gürültüyle, şimdi ise hiçbir şeyden korkmuyordu, çünkü halkın O'na olan sevgisini görüyordu. Keskin ve canlı gözünü hızlı hızlı döndüren İskariot şaşkınlıkla izliyordu etrafında olan biteni; düşüncelere dalıyor ve bir kere daha kulak kabartıyor ve izliyordu; sonra Tomas'ı kenara çekti ve adeta keskin bakışıyla duvara çiviler gibi sordu tereddüt, korku ve belli belirsiz bir umutla:

– Tomas! Peki ya O haklıysa? O'nun ayakları altında taş, benim ayaklarımın altında ise sadece kum varsa. O zaman ne olacak?

– Kimden söz ediyorsun? –diye sordu Tomas.

– Ne olacak o zaman Keriyotlu Yahuda'ya? O zaman hakikati yerine getirmek için kendi ellerimle boğmak zorundayım O'nu. Kim kandırıyor Yahuda'yı: Siz mi, yoksa Yahuda'nın kendisi mi? Kim kandırıyor Yahuda'yı? Kim?

---

* "Kurtarıcıya övgüler olsun!" (Markos 11: 9-10, Matta 21:9) (ç.n.)

– Seni anlamıyorum, Yahuda. Çok anlaşılmaz konuşuyorsun. Kim kandırıyor Yahuda'yı? Kim haklı?

Başını sallayarak yankı gibi tekrarladı Yahuda:

– Kim kandırıyor Yahuda'yı? Kim haklı?

Başparmağı açık elini kaldırıp Tomas'a baktığı bir başka gün yine yankılandı aynı tuhaf soru:

– Kim kandırıyor Yahuda'yı? Kim haklı?

Tomas daha çok şaşırdı. Yahuda'nın adeta sevinçle çıkan yüksek sesi geceleyin ansızın yankılandığında endişeye kapıldı hatta:

– O halde Keriyotlu Yahuda olmayacak. O halde İsa olmayacak. O halde... Tomas, aptal Tomas! Hiç dünyayı tutup kaldırmak istedin mi? Sonra da atmak belki de?

– Bu mümkün değil. Ne diyorsun sen, Yahuda!

– Bu mümkün, –dedi İskariot kendinden emin.– Ve bir gün sen uyurken, aptal Tomas, kaldıracağız da. Uyu! Neşem yerinde, Tomas! Sen uyurken burnunda Celile düdüğü ötüyor. Uyu!

Ama nihayet iman sahipleri Yeruşalim'e dağılarak evlere, duvarların ardına saklandı ve karşılarına esrarlı yüzler çıkmaya başladı. Sevinç yatışmış, tehlikeye dair bulanık söylentiler çatlaklardan sızmaya başlamıştı. Suratı asılan Petrus Yahuda'nın hediye ettiği kılıcı denerken öğretmenin yüzü gitgide daha da kederleniyor, katılaşıyordu. Bu şekilde zaman çabucak akıp geçiyor, korkunç ihanetin günü amansızca yaklaşıyordu. Ve nihayet kederin, belli belirsiz bir korkunun hâkim olduğu son akşam yemeği de geride kaldı ve İsa birinin O'na ihanet edeceğine dair üstü kapalı sözler sarf etti.

– O'na kimin ihanet edeceğini biliyor musun? –diye soruyordu Tomas Yahuda'ya dosdoğru ve apaçık, neredeyse berrak gözlerle bakarak.

– Evet, biliyorum, –diye yanıt verdi Yahuda sert ve kararlı.– Sen, Tomas, sen ihanet edeceksin O'na. Ama söylediğine

kendi de inanmıyor! Vakit geldi! Vakit geldi! Neden yanına çağırmıyor kuvvetli ve muhteşem Yahuda'yı?

...Artık günlerle değil, hızla uçup giden saatlerle ölçülüyordu amansız vakit. Akşam oldu, akşam sessizliği çöktü ve yaklaşan büyük çarpışma gecesinin ilk sivri okları, yani uzun gölgeler uzandı yerde kederli ve katı bir ses yankılanırken. Şöyle diyordu bu ses:

– Nereye gittiğimi biliyor musun, ya Rab? Seni düşmanlarının kollarına teslim etmeye gidiyorum.

Uzun süren bir suskunluk, akşamın sessizliği, sivri ve kara gölgeler.

– Susuyor musun, ya Rab? Gitmemi mi emrediyorsun?

Ve yeniden suskunluk.

– Kalmama izin ver. Ama yapamıyor musun? Yoksa cesaret mi edemiyorsun? Yoksa istemiyor musun?

Ve yine sonsuzluğun gözleri gibi kocaman bir suskunluk.

– Ama Seni sevdiğimi biliyorsun. Her şeyi biliyorsun. Neden öyle bakıyorsun Yahuda'ya? Muhteşem gözlerindeki sır çok büyük. Ama benimki daha mı küçük? Kalmamı emret!.. Ama susuyorsun, hep susuyorsun! Ya Rab, ya Rab, bunun için mi ömrüm boyunca aradım ve buldum Seni keder ve eziyet içinde! Serbest bırak beni. Kaldır üstümdeki ağırlığı, dağlardan ve kurşundan bile ağır bu. Altında Keriyotlu Yahuda'nın kalbinin nasıl çatladığını işitmiyor musun yoksa?

Ve son suskunluk, sonsuzluğun son bakışı gibi dipsiz.

– Gidiyorum.

Akşam sessizliği uyanmamıştı bile, feryat edip ağlamamış, ince camının sessiz şangırtısıyla çınlamamıştı, uzaklaşan adımların patırtısı işte bu kadar zayıftı. Patırdadılar ve sustular. Ve düşünceye daldı akşam sessizliği, uzun gölgelerle uzanıp karardı ve birden içini çekti üzüntüyle savrulan yaprakların hışırtısıyla, çekti içini ve geceyi karşılayarak taş kesildi.

Koşturmaya, çarpmaya ve takırdamaya başladı diğer sesler. Sanki çın çın öten canlı seslerin doldurulduğu bir tor-

banın ağzını açmıştı biri ve sesler de torbadan önce tek tek, sonra ikişer ikişer, sonra da topluca yere dökülmeye başladı. Bunlar konuşan öğrencilerin sesleriydi. Ve hepsini bastırarak, ağaçlara, duvarlara çarparak ve kendi üstüne yığılarak gürlemeye başladı Petrus'un kararlı ve muktedir sesi. Öğretmenini asla terk etmeyeceğine yeminler ediyordu.

– Ya Rab! –diyordu hem kederli, hem öfkeli.– Ya Rab! Seninle zindana da, ölüme de gitmeye hazırım.

Ve uzaklaşan adımların yankısı gibi sessizce işitildi acımasız cevap:

– Sana söylüyorum, Petrus, bugün horoz ötmeden üç kere inkâr edeceksin beni.

VII.

İsa son gecelerini geçirdiği Zeytindağı'na gitmeye niyetlendiği sırada ay çoktan yükselmişti bile. Ama nedensizce oyalanıyor, yola koyulmaya hazır öğrencilerse O'na acele ettiriyorlardı; İsa bunun üzerine ansızın şöyle dedi:

– Torbası olan torbasını alsın yanına, çantası olan da çantasını; hiçbir şeyi olmayansa abasını satıp kılıç alsın. Zira derim ki size, "ve mücrimlerden sayıldı" diye yazılanın da gerçekleşmesi gerekir Benim için.

Öğrenciler şaşırıp tereddüt içinde bakıştılar. Yanıt veren Petrus oldu:

– Ya Rab! İşte iki kılıç var burada.

Meraklı gözlerle baktı öğrencilerin iyi yüzlerine, başını eğdi ve usulca şöyle dedi:

– Kâfi.

Yürüyenlerin adımları dar sokaklarda çın çın ötüyordu ve öğrenciler kendi ayak seslerinden korkuyorlardı; ayın aydınlattığı ak duvarda kara gölgeleri büyüyor ve kendi gölgelerinden de korkuyorlardı. Böylece konuşmadan geçtiler uyuyan Yeruşalim'i, nihayet şehir kapısının ardındalar, dışarı çıktılar ve işte hareketsiz gizemli gölgelerle dolu derin yatakta Kidron çayı çıktı karşılarına. Şimdi her şeyden ürküyorlardı. Suyun hafif şırıltısı ve taşlara çarpınca çıkardığı sesler yaklaşan insan sesleri gibi geliyordu onlara; yolu ke-

sen kayaların ve ağaçların biçimsiz gölgeleri alacalı bulacalı halleriyle kaygılandırıyordu hepsini ve geceye özgü hareketsizliklerini hareket gibi algılıyorlardı. Ama dağa tırmanıp, tehlikeden uzak ve sessiz onca gece geçirdikleri Getsemani bahçesine yaklaştıkça cesaretleri arttı. Zaman zaman dönüp, şimdi geride kalan ve ay ışığı altında bembeyaz görünen Yeruşalim'e bakarak atlattıkları korkuyu konuşuyorlardı aralarında; ve arkadan yürüyenler İsa'nın kesikli ve belli belirsiz kelimelerini işitiyorlardı. Herkesin O'nu terk edeceğine dair bir şeyler söylüyordu.

Bahçenin başladığı yerde durdular. Çoğu olduğu yerde kaldı, ay ışığının gölgelerle birlikte meydana getirdiği saydam dantelin içinde harmanilerini serip alçak sesle konuşa konuşa yatmak için hazırlanmaya başladılar. Kaygıların altında ezilen İsa ve en yakın dört öğrencisi ise bahçenin derinliğine ilerledi. Burada gündüz biriktirdiği ısıyı henüz atamamış olan toprağa oturdular, İsa susarken Petrus ve Yuhanna neredeyse anlamdan yoksun laflar ediyorlardı birbirlerine tembel tembel. Yorgunluktan esneyerek gecenin soğuk oluşundan ve Yeruşalim'de etin yanına yaklaşılamadığından, balık bulmanınsa imkânsız olduğundan söz ediyorlardı. Bayram için şehre gelen hacıların tam sayısını kestirmeye çalışıyorlar, Petrus gürültülü bir esnemeyle kelimeleri uzatarak yirmi bin diyor, Yuhanna ve kardeşi Yakup ise yine aynı tembellikle on binden fazla olmadığını iddia ediyorlardı. İsa birden çabucak doğruldu.

– İçimde ölümcül bir sıkıntı var. Buradan bir yere uzaklaşmayın ve uyanık kalın, –dedi ve hızlı adımlarla sık ağaçlığın içine doğru uzaklaştı, kısa bir süre sonra da ağaçlığın gölgeleri ve ışığın hareketsizliği arasında kayboldu.

– Nereye gidiyor? –diye sordu Yuhanna dirseğinin üzerinde doğrulup. Petrus gidenin ardından başını çevirip yorgunlukla cevap verdi:

– Bilmiyorum.

Ve bir kere daha gürültüyle esneyip sırtüstü devrildi, sonra da sessizliğe gömüldü. Diğerleri de sessizliğe gömüldü ve sıhhatli yorgunluğun davet ettiği derin uykuya teslim ettiler kıpırtısız bedenlerini. Ağır uykunun arasında Petrus üzerine doğru eğilmiş beyaz bir şey gördü belli belirsiz ve bir insan sesi yankılandı, ardından da iz bırakmadan söndü bulanık zihninde:

– Simun, uyuyor musun?

Bir kere daha uyudu ve bir kere daha değdi kulağına hafif bir insan sesi ve söndü iz bırakmadan:

– Demek Benimle birlikte bir saat bile uyanık kalamadınız?

"Ah, Rab, ne kadar uykum olduğunu bir bilsen," –diye aklından geçirdi uyur uyanık Petrus, bunu yüksek sesle söylediğini sanıyordu. Ve yeniden daldı uykuya, sanki aradan epey zaman geçmişti ki, İsa'nın sureti ansızın yanında bitiverdi, İsa'nın ayıltıcı gür sesi uyandırıp kendine getirdi onu ve diğerlerini:

– Hâlâ uyuyup istirahat mı ediyorsunuz? Bitti, vakit geldi. İnsanoğlu nihayet teslim ediliyor günahkârların ellerine.

Sersem sepelek harmanilerine yapışıp ansızın uyandırıldıkları için soğuktan titreye titreye çabucak ayağa kalktı öğrenciler. Savaşçılar ve tapınak hizmetkârlarından oluşan bir kalabalık meşalelerden çıkan taşkın bir ateşle etrafı aydınlatarak ayak sesi, gürültü, silah şangırtısı ve kırılan dalların çıtırtısı arasında yaklaşıyordu ağaçların içinden. Diğer taraftansa soğuktan titreyen öğrenciler koşuyordu korkulu ve uykulu yüzlerle ve ne olup bittiğini anlamadan telaşla soruyorlardı:

– Bu da nesi? Kim bu meşaleli insanlar?

Beti benzi atan Tomas düz bıyığı yan yatmış bir halde ve dişlerini takırdatıp şöyle diyordu Petrus'a:

– Anlaşılan, bizim için gelmişler.

Nihayet savaşçı kalabalığı çevirdi etraflarını, ateşlerin dumanlı, kaygılı parıltısı ayın sessiz ışıltısını kenarlara ve yuka-

rıya kovaladı. Savaşçıların önünde Keriyotlu Yahuda hareket ediyordu telaşla ve canlı gözünü döndüre döndüre İsa'yı arıyordu. O'nu buldu, bakışları bir anlığına uzun ve ince sureti üstünde durdu ve çarçabuk fısıldadı hizmetkârlara:

– Kimi öpersem O'dur. Alın ve dikkatli götürün. Ama dikkatli, duydunuz mu?

Ardından hiç konuşmadan kendisini bekleyen İsa'ya yöneldi süratle, sonra sivri ve dik bakışlarını bir bıçak gibi daldırdı O'nun kararan huzurlu gözlerine.

– Sevin, ravvi!* –dedi yüksek sesle sıradan selamlama sözlerine tuhaf ve haşin bir anlam yükleyerek.

Ama İsa susuyor ve öğrenciler haine dehşetle bakıyorlardı insan ruhunun içine bu kadar kötülüğün nasıl sığdırılabildiğini anlamadan. İskariot hızlı bir bakış attı öğrencilerin kararsız saflarına, her an korkudan tir tir titremeye dönüşebilecek hafif bir sallanmanın yanı sıra solgunluk, anlamsız tebessümler, bileklerden demirle bağlanmış gibi duran kolların cılız hareketlerini yakaladı gözleri, bundan önce Mesih'in hissettiğine benzer ölümcül bir keder alevlendi yüreğinde. Gür bir sesle şıngırdayıp hüngür hüngür ağlayan yüzlerce tel halinde uzayıp çabucak İsa'ya doğru atıldı ve soğuk yanağına narin bir öpücük kondurdu. Öyle sessiz, öyle narin, öylesine ezici bir sevgi ve hasretle kondurdu ki bu öpücüğü; İsa sapı incecik bir çiçek olsaydı eğer bu öpücükten sonra sallanmaz ve tertemiz yapraklarında duran inci gibi çiy tanelerini dahi düşürmezdi.

– Yahuda! –dedi İsa ve bakışından çıkan yıldırımla dikkat kesilmiş gölgelerin meydana getirdiği canavarca yığına, yani İskariot'un ruhuna ışık tuttu, ama bu ruhun dipsiz derinliğine nüfuz edemedi bu ışık.– Yahuda! İnsanoğluna öpücükle mi ihanet edeceksin?

Ve bu canavarca kaosun tümüyle titreyip harekete geçtiğini gördü. Mağrur haşmetinin içinde ölüm gibi suskun ve

---

* (İbr.) Öğretmen. (ç.n.)

kaskatı dikiliyordu Keriyotlu Yahuda, ama içindeki her şey inliyor, gürlüyor ve binlerce taşkın ve ateşli sesle uluyordu:

"Evet! Sevgi öpücüğüyle ihanet ediyoruz Sana! Sevgi öpücüğüyle teslim ediyoruz Seni horlanmanın, eziyetin ve ölümün kollarına! Sevgi dolu bir sesle çağırıyoruz cellatları karanlık deliklerden ve bir haç dikip dünyanın en tepesinde yükseğe kaldırıyoruz haçın üzerinde sevgiyle çarmıha gerilmiş sevgiyi."

Öylece dikiliyordu Yahuda ölüm gibi suskun ve soğuk, ama İsa'nın etrafında yükselen feryat ve patırtılar cevap veriyordu ruhunun çığlığına. Silahlı bir kuvvetin kaba tereddüdü ve bulanık kavranan bir amacın sakarlığıyla askerler O'nu kollarından yakalamış bir yerlere sürüklemeye başlamışlardı bile kendi tereddütlerini direniş, korkularını da alay ve küçümseme zannederek. Bir avuç korkmuş kuzu gibi birbirine sokulmuştu öğrenciler, hiçbir şeyi önlemeye çalışmıyorlar, ama herkese, hatta kendilerine bile engel oluyorlardı; ve sadece birkaçı diğerlerinden bağımsız hareket etme kararı vermeye cesaret etti. Dört bir yandan iteklenen Simun Petrus sanki tüm kuvvetini yitirmiş gibi güçlükle çıkardı kınından kılıcı ve eğri bir vuruşla hizmetkârlardan birinin kafasına indirdi ama herhangi bir zarar veremedi. Bunu fark eden İsa lüzumsuz kılıcı bırakmasını emretti ona ve cılız bir tıngırtı çıkararak ayaklarının dibine düştü delici ve öldürücü gücünden yoksun olduğu belli olan demir, öyle ki yerden kaldırmak kimsenin aklına gelmedi. Öylece süründü ayakların altında ve birkaç gün sonra aynı yerde oynayan çocuklar buldu onu ve oyuncakları yaptılar.

Askerler öğrencileri dağıtıyorlar, berikilerse yeniden toplanıp aptal aptal ayak altında dolanıyorlardı. Küçümseyici bir öfke askerlere hâkim olana dek sürdü bu. Nihayet içlerinden biri bağırmakta olan Yuhanna'ya doğru hareketlendi kaşlarını çatıp; bir diğeri kendini ikna etmeye çalışan Tomas'ın elini itti kabaca omzundan ve kocaman yumru-

ğunu dosdoğru bakan berrak gözlerine dayadı. Ve Yuhanna kaçmaya başladı, Tomas kaçtı ve Yakup da, ne kadar öğrenci varsa hepsi İsa'yı bırakmış kaçıyordu. Harmanilerini yitirerek, ağaçlara çarpıp yaralanarak ve taşlara takılıp düşerek peşlerindeki korkudan kaçıp dağlara koşuyorlardı. Aylı gecenin sessizliğinde çok sayıda ayağın altında uğul uğul uğulduyordu toprak. Kim olduğu belli olmayan ve görünüşe göre yataktan henüz kalkmış, zira üstünde sadece bir battaniye bulunan biri askerler ve hizmetkârların oluşturduğu kalabalığın arasında heyecanla dolanıyordu. Ama onu yakalamak istediklerinde ve battaniyesini çekip aldıklarında korkuyla feryat etti ve tıpkı diğerleri gibi abasını askerlerin elinde bırakıp kaçmak için atıldı. Çaresiz zıplamalarla çırılçıplak koşuyor ve üryan bedeni ay ışığının altında tuhaf bir biçimde görünüp kayboluyordu.

İsa'yı götürdükleri sırada, ağaçların arkasında gizlendiği yerden çıktı Petrus ve öğretmeni uzaktan takip etmeye başladı. İlerisinde sessiz sedasız yürüyen başka birini görünce bunun Yuhanna olduğunu düşünerek hafifçe seslendi:

– Yuhanna, sen misin?

– Sen miydin, Petrus? –diye yanıt verdi beriki durarak; Petrus Hain'in sesini tanıdı.– Sen neden kaçmadın diğerleriyle birlikte?

Petrus durdu ve tiksintiyle çıktı ağzından sözler:

– Uzak dur benden, şeytan!

Yahuda güldü ve Petrus'u boş verip ileriye, meşalelerin duman çıkararak parladığı ve silah şakırtılarının açık seçik işitilen ayak sesleriyle karıştığı tarafa doğru yürüdü. Petrus da dikkati elden bırakmadan arkasından gitti. Böylece her ikisi de Baş Kohen'in avlusuna hemen hemen aynı zamanda girdi ve ateşlerin başında ısınan hizmetkârların arasına karıştılar. Yahuda asık suratla kemikli ellerini ateşin üstünde ısıtırken arkasında bir yerde Petrus'un gür sesini işitiyordu:

– Yok, tanımıyorum O'nu.

Ama anlaşılan onun İsa'nın öğrencilerinden biri olduğunu iddia ediyorlardı ısrarla, çünkü Petrus daha gür sesle tekrarladı:

– Hayır dedim ya, neden bahsettiğinizi bilmiyorum!

İstemsizce tebessüm eden Yahuda arkasına bakmadan başını salladı tasdik edercesine ve mırıldadı:

– İşte böyle, Petrus! Aman kimseye bırakma İsa'nın yanındaki yerini!

Ödü patlayan Petrus'un daha fazla göze batmamak için avludan nasıl uzaklaştığını görmedi. O akşamdan İsa'nın ölümüne dek Yahuda öğrencilerinden tekini bile yakınlarında görmedi; tüm bu kalabalığın ortasında, ölüme kadar ayrılmayan, ortak acının yabanice birbirine bağladığı ikisi vardı sadece: İhanete uğrayıp horlanma ve eziyetin kollarına teslim edilen ve O'nu teslim eden. Tek bir acı çanağından kardeş gibi içiyordu ikisi de, İhanete Uğrayan ve İhanet Eden; temiz ağzı da, kirli ağzı da aynı şekilde yakıyordu alevli sıvı.

Birbirine dolanan kolların ve bacakların, titreşen gölgelerin ve ışığın meydana getirdiği şekilsizliğin içinde şikâyet ve hırıltıyla mırıldanıyordu İskariot, bir yandan da hareketli uzun kollarını uzatıp gözlerini sıcaklık hissiyle dolduran ateşe pür dikkat bakarak:

– Ne kadar da soğuk! Ya Rabbi, ne kadar da soğuk!

Herhalde geceleri balıkçılar kıyıda köz halindeki ateşi bırakıp gittiklerinde denizin karanlık derinliklerinden bir şey böyle çıkar, ateşe doğru sürünür, yabani gözlerle pür dikkat bakar ve tüm uzuvlarını uzatıp böyle mırıldanırdı şikâyet ve hırıltıyla:

– Ne kadar da soğuk! Ya Rabbi, ne kadar da soğuk!

Yahuda birden arkasında patlayan sesleri, askerlerin hırslı bir öfke ve uykuyla dolu o bilindik bağırış çağırışlarını, kahkahalarını ve canlı bir bedene indirilen can yakıcı, kısa ve sık darbeleri işitti. Bütün vücudunu, bütün kemiklerini delen anlık bir acıyla döndü geriye: İsa'yı dövüyorlardı.

Böyle demek!

Askerlerin İsa'yı karakola götürdüklerini gördü. Gece geride kalıyor, ateşler sönüp külle kaplanıyor, ama karakoldan hâlâ pes bağırışlar, kahkaha ve küfürler işitiliyordu. İsa'yı dövüyorlardı. İskariot ıssızlaşan avluda sanki yolunu kaybetmiş gibi oradan oraya koşuyordu kıvrak adımlarla; duraklıyor, başını kaldırıyor ve yeniden koşuyordu şaşkınlıktan ateşlere ve duvarlara çarpa çarpa. Sonra karakolun duvarlarına tutunuyor, upuzun uzuyor, pencereye, kapıdaki çatlaklara yapışıyor ve hırsla içeride neler olup bittiğini seçmeye çalışıyordu. Tükürükle kaplı zemini ve sanki üzerlerinde yürünmüş ya da yuvarlanılmışçasına yağlanmış ve lekelenmiş duvarlarıyla dünyadaki bütün karakollar gibi kirli, dar ve havasız olan odayı görüyordu. Ve dövdükleri insanı görüyordu. Yüzüne ve başına vuruyor, yumuşak bir bohça gibi oradan oraya fırlatıyorlardı O'nu; bağırmadığı ve direnmediği için bazı dakikalarda dikkatle bakıldığında gerçekten de canlı bir insan gibi değil, kansız ve kemiksiz, yumuşak bir kukla gibi görünmeye başlıyordu. Bükülüşü de bir tuhaftı, tıpkı kukla gibiydi; yere düşüşlerde kafasını taş zemine vururken sert bir nesne başka bir sert nesneye değil de yumuşak, ağrısız bir şeye çarpıyordu sanki. Ve uzun süre izlenirse her şey sonu olmayan, tuhaf bir oyuna benzemeye başlıyordu, bazen de neredeyse tam bir göz aldanmasına. Kuvvetli bir itmenin ardından insan ya da kukla düzgün bir hareketle oturan bir askerin dizlerine indi; berikiyse onu geri itti ve o da ters dönüp bir sonrakinin üstüne kondu ve bu şekilde devam etti. Kuvvetli bir kahkaha yükseldi ve Yahuda da aynı şekilde gülümsedi, sanki kuvvetli bir el demir parmaklarıyla ağzını ayırmıştı. Yahuda'nın kandırılmış ağzıydı bu.

Gece uzuyor ve ateşler köz halinde yanıyordu hâlâ. Yahuda duvardan koptu ve ayaklarını sürüyerek ağır ağır bir ateşin başına yürüdü, kömürü meydana çıkardı, eşeledi ve

artık soğuğu hissetmemesine rağmen hafifçe titreyen ellerini ateşin üzerine uzattı. Kederle mırıldadı:

– Ah, acıyor, çok acıyor, oğlum, canım oğlum, çok acıyor, ne kadar acıyor!

Sonra kara kafesin açıklığında mat bir ateşle sararan pencereye gitti yine ve yeniden izlemeye koyuldu İsa'yı nasıl dövdüklerini. Birbirine dolanmış sık saçlarının arasında şimdi darmadağın olmuş esmer yüzü görünüp kayboldu bir kere tam gözlerinin önünde. İşte bir el daldı bu saçlara, insanı devirdi ve tekdüze hareketlerle başını bir taraftan diğerine çevire çevire tükürükle kaplı zemini silmeye başladı yüzüyle. Pencerenin tam altında parlak beyaz dişli ağzı açık kalmış bir asker uyuyordu; nihayet şişman ve çıplak boyunlu geniş bir sırt pencereyi kapattı ve artık hiçbir şey görünmüyor. Ve birden sessizlik çöktü.

Bu da nesi? Neden susuyorlar? Yoksa anladılar mı?

Ansızın çılgına dönen binlerce düşüncenin uğultusu, feryadı ve kükremesi Yahuda'nın kafasındaki tüm parçaları dolduruyor. Anladılar mı? Bunun insanların en iyisi olduğunu idrak ettiler mi sonunda? O kadar basit, o kadar açık ki bu. Ne olacak şimdi? Karşısında diz çöküp ayaklarını öperek sessizce ağlayacaklar. İşte buraya doğru gelecek, arkasından da diğerleri gelecek boyun eğerek buraya Yahuda'nın yanına; bir galip, bir yiğit, hakikatin efendisi, bir tanrı olarak gelecek...

– Kim kandırıyor Yahuda'yı? Kim haklı?

Ama hayır. Yine bağırış çağırış ve yine patırtı. Yine dövüyorlar. Anlayamadılar, idrak edemediler ve daha kuvvetli, daha da acıtarak dövüyorlar. Ateşler ise küllenip sönmek üzere ve üzerlerindeki duman tıpkı hava gibi berrak mavi ve gökyüzü tıpkı ay gibi aydınlık. Gün ağarıyor.

– Nedir gün? –diye soruyor Yahuda.

İşte aydınlandı her şey, pırıl pırıl taptaze yukarıda duman mavi değil, pembe artık. Güneş doğuyor.

– Nedir güneş? –diye soruyor Yahuda.

VIII.

Yahuda'yı parmakla gösteriyorlar ve bazıları küçümseyerek, diğerleri ise korku ve nefretle şöyle diyordu:

– Bakın: Hain Yahuda bu!

Kendini ilelebet mahkûm ettiği utanç verici şöhretin başlangıcıydı bu. Binlerce yıl geçecek, halkların yerini halklar alacak, ama hem iyiler hem de kötüler tarafından küçümseme ve korkuyla telaffuz edilen aynı kelimeler yankılanacak havada:

– Hain Yahuda... Hain Yahuda!..

Ama o hakkında söylenenleri kayıtsızlıkla dinliyordu, her şeye galip gelen yakıcı bir merak duygusu tarafından yutulmuştu çünkü. Dayak yemiş İsa'yı karakoldan çıkardıkları sabahın ilk saatlerinden itibaren Yahuda peşinden gidiyor ve tuhaf bir biçimde ne keder, ne acı, ne sevinç, ama sadece yenilmez bir her şeyi görme ve her şeyi işitme arzusu duyuyordu. Bütün gece uyumamıştı, ama hafif hissediyordu bedenini; ilerlemesine izin vermeyip sıkıştırdıklarında kalabalığı itekliyor ve çevik bir hareketle öne kıvrılıyordu; canlı ve hızlı gözü bir an bile sakin durmuyordu. Kayafa İsa'yı sorguladığı sırada tek bir kelime dahi kaçırmamak için elini kulağına götürüyor, tasdikler gibi mırıldıyor ve başını sallıyordu:

– Bak sen şu işe! Duyuyor musun, İsa!

Ne var ki özgür değildi, iplikle bağlanmış bir sinek gibi vızıldayarak bir oraya, bir buraya uçuyor, ama itaatkâr ve

inatçı iplik onu bir an olsun bırakmıyordu. Bazı düşünceler taş gibi oturmuştu Yahuda'nın ense köküne ve Yahuda sıkı sıkıya zincirlenmişti bunlara; sanki bu düşüncelerin ne olduğunu bilmiyordu, dokunmak istemiyor, ama varlıklarını sürekli hissediyordu. Bazı anlarda birden üzerine yürüyüp ona zulmediyor ve hayal dahi edilemeyen ağırlıklarıyla onu ezmeye başlıyorlardı. Sanki bir taş mağaranın kubbesi yavaş yavaş ve dehşetle başına çöküyordu. Bunun üzerine kalbini tutuyor, üşümüş gibi tüm bedeniyle hareket etmeye çalışıyor ve telaşla gözünü başka yöne çeviriyordu, sonra da başka yöne. İsa'yı Kayafa'nın yanından çıkardıkları sırada, çok yakından yakaladı bitkin bakışını ve gayriihtiyari birkaç kere dostça başını salladı:

– Buradayım, evlat, buradayım! –diye mırıldadı telaşla ve yolda dikilen aylağın tekini öfkeyle sırtından itti. Şimdi herkes muazzam ve gürültülü bir kalabalık halinde, nihai sorgu ve mahkeme için Pilatus'un yanına gidiyordu, yine aynı katlanılmaz merak duygusuyla kalabalıktaki yüzleri inceliyordu Yahuda, hırsla ve süratle. Çoğu tamamen yabancıydı, Yahuda bunları hiç görmemişti, ama İsa'ya "Hoşana!" diye bağıranların bazılarına da rastlanıyordu ve sanki her adımda sayıları artıyordu bunların.

– Bak sen şu işe! –diye geçirdi süratle aklından Yahuda ve sarhoş gibi başı dönmeye başladı.– Her şey bitti. İşte şimdi bağıracaklar: "O bizdendir, İsa bu, ne yapıyorsunuz?" ve herkes anlayacak ve...

Ama iman edenler ses çıkarmadan yürüyorlardı. Sanki olan biten kendilerini ilgilendirmiyormuş gibi yapmacık gülümsemeler vardı bazılarının yüzünde; kimileri de tutuk sözler ediyor, ama bunların hafif sesleri, hareketin uğultusu ve İsa'nın düşmanlarının coşkun ve gür sesli bağırış çağırışları arasında iz bırakmadan dibi boyluyordu. Ve yine bir ferahlık hissetti Yahuda. Ansızın biraz ilerde dikkatle kendine yol açmaya çalışan Tomas'ı fark etti ve çabucak bir şeyler

düşünüp yanına gitmek istedi. Tomas haini görünce korkup saklanmak istedi, ama iki duvarın arasında kalan küçük ve kirli dar sokakta Yahuda yakaladı onu.

– Tomas! Bekle!

Tomas durdu ve iki kolunu birden uzatarak merasim havasında:

– Uzak dur benden, şeytan, –dedi.

İskariot sabırsızlıkla elini salladı.

– Ne kadar aptalsın, Tomas, senin diğerlerinden daha akıllı olduğunu sanmıştım. Şeytan! Şeytan! Ama bu ispat ister.

Tomas kollarını indirip şaşkınlıkla sordu:

– Öğretmene ihanet eden sen değil misin? Askerleri getirip İsa'yı onlara gösterdiğini kendi gözlerimle gördüm. Eğer bu ihanet değilse, nedir o halde ihanet?

– Başka bir şey, başka bir şey, –dedi Yahuda telaşla.– Dinle beni, sayınız çok burada. Hepiniz bir araya gelmeli ve yüksek sesle talep etmelisiniz: "İsa'yı verin. O bizimdir." Hayır diyemezler size, cesaret edemezler. Kendileri de anlayacak...

– Ne diyorsun sen! –diyerek salladı kollarını Tomas kararlılıkla:– Burada kaç silahlı asker ve tapınak hizmetkârı olduğunu görmedin mi yoksa? Üstelik mahkeme yapılmadı daha, mahkemeye engel olmamalıyız. Mahkeme İsa'nın suçsuz olduğunu anlayıp derhal serbest bırakılmasını emretmeyecek mi nasıl olsa?

– Sen de mi öyle düşünüyorsun? –diye sordu Yahuda düşünceli.– Tomas, Tomas, ama ya hakikat buysa? O zaman ne olacak? Kim haklı? Yahuda'yı kandıran kim?

– Bütün gece konuştuk ve şu karara vardık: Mahkeme suçsuz birini suçlu bulamaz. Eğer bulursa...

– Ee? –dedi İskariot sabırsızlıkla.

– ...o zaman mahkeme değildir. Ve gerçek hâkimin önünde cevap verme zamanı geldiğinde asıl onun için fena olacaktır.

– Gerçek hâkimin önünde demek! Bir de gerçeği var, ha? –diye güldü Yahuda.

– Ve hepimiz seni lanetledik, ama madem hain olmadığını söylüyorsun, o halde sanırım, seni yargılayıp....

Yahuda gerisini dinlemeden ansızın döndü ve hızla sokaktan aşağı yöneldi uzaklaşan kalabalığı takip ederek. Ama bir süre sonra adımlarını yavaşlattı ve acele etmeden yürümeye başladı, çünkü insanlar kalabalık halindeyken hep yavaş yürürdü ve tek başına yürüyen muhakkak onlara yetişirdi.

Pilatus İsa'yı sarayından çıkarıp halkın karşısına diktiği sırada, askerlerin ağır sırtlarının bir sütuna yapıştırdığı ve iki parlak miğferin arasında bir şeyler görebilmek için öfkeyle başını çeviren Yahuda birden her şeyin bittiğini apaçık hissetti. Güneşin altında, kalabalıktaki başların üzerinde, sivri uçları alnına batan dikenli tacıyla kanlar içindeki solgun İsa'yı gördü; yükseltinin kenarında, başından güneşte yanmış küçük ayaklarına dek tamamen görülecek şekilde dikiliyordu ve öyle sakindi bekleyişi, öyle berraktı ki bozulmamışlığı ve temizliği içinde, yalnızca güneşi bile göremeyen bir kör göremez, yalnızca bir deli anlayamazdı bunu. Ve halk susuyordu; öyle sessizdi ki ortalık, Yahuda önündeki askerin nefes alıp verişini ve her nefeste de vücudundaki bir kemerin gıcırdadığını duyuyordu.

– Demek öyle. Her şey bitti. Şimdi anlayacaklar, –diye düşündü Yahuda ve birden sonsuz yükseklikte bir dağın tepesinden ışıklı ve gök mavisi bir dipsizliğe düşmenin göz kamaştırıcı sevincine benzeyen tuhaf bir şey durdurdu kalbini.

Dudaklarını tıraşlı, yuvarlak çenesine küçümsemeyle sarkıtan Pilatus kalabalığın üzerine kuru ve kısa kelimeler fırlatıyor. Taze kana ve hâlâ seğiren canlı ete susamışlıklarını aldatmak için aç bir köpek sürüsüne böyle fırlatırlar kemikleri:

– Halkı yoldan çıkardığını iddia ederek bu İnsanı bana

getirdiniz; işte sizin huzurunuzda meseleyi soruşturdum ve bu İnsanı suçladığınız hiçbir şeyden suçlu bulmadım...

Yahuda gözlerini kapadı. Bekliyor.

Ve tüm kalabalık bağırmaya, feryat etmeye, ulumaya başladı binlerce hayvan ve insan sesiyle:

– Ölüm! Çarmıha ger O'nu! Çarmıha ger!

Ve nihayet sanki kendi kendiyle alay eder gibi, sanki bir anlığına çöküşün, akılsızlığın ve utancın tüm sınırsızlığını tecrübe etmek ister gibi talep ediyor binlerce hayvan ve insan sesi:

– Barabbas'ı serbest bırak! Ama O'nu çarmıha ger! Çarmıha ger!

Ama Romalı son sözünü söylemedi daha: Tıraşlı, vakur yüzünde tiksinti ve öfke kasılmaları dolaşıyor. Anlıyor, o anladı! İşte hizmetkârlarına alçak sesle bir şeyler söylüyor, ama kalabalığın kükremesi arasında işitilmiyor sesi. Ne söylüyor? Kılıçlarını alıp şu akılsızlara vurmalarını mı emrediyor yoksa?

– Su getirin.

Su mu? Ne suyu? Ne için?

İşte ellerini yıkıyor. Yüzüklerle süslenmiş, beyaz ve temiz ellerini yıkıyor nedense. Ve şaşkınlık içinde susan kalabalığa öfkeyle bağırıyor ellerini kaldırarak:

– Bu Dindarın kanı benim üzerimde değil. Kendiniz bakın bu işe!

Pilatus'un ayaklarının dibine yumuşak bir şey serilirken su parmaklarından damlamaya devam ediyor hâlâ, sıcak ve keskin dudaklar cansız bir direniş gösteren eli öpüyor, vantuz gibi yapışıyor, kanını çekiyor, neredeyse ısırıyor. Tiksinti ve korkuyla aşağı bakıyor Pilatus, kıvrım kıvrım kıvrılan büyük bir beden, yabanilikle ikiye bölünmüş bir yüz ve kocaman iki göz görüyor; o denli birbirine benzemiyor ki bu gözler, sanki ayaklarına ve ellerine yapışan tek bir tane değil de bir sürü canlı. Kesik kesik ve sıcak bir fısıltı işitiyor:

– Bilgesin sen!.. Asilsin sen!.. Bilgesin, bilgesin!..

Ve bu yabani yüz gerçekten de öyle yanıyor ki şeytani bir sevinçle, Pilatus çığlık atıp ayağıyla itiyor onu ve Yahuda sırtüstü düşüyor. Ve devrilmiş bir şeytan gibi taş döşemelerin üzerinde yatarken uzaklaşan Pilatus'a doğru uzatıyor kolunu hâlâ ve âşıklar tutkuyla nasıl bağırırsa öyle bağırıyor:

– Bilgesin sen! Bilgesin sen! Asilsin sen!

Ardından çabucak kalkıp koşuyor askerlerin kahkahası eşliğinde. Her şey bitmedi henüz ne de olsa. Haçı gördükleri, çivileri gördükleri vakit de anlayabilirler ve o vakit... Ne olacak o vakit? Ne yapacağını bilmez haldeki solgun Tomas'ı görüyor bir anlığına ve nedense sakinleştirmek istercesine ona başını sallıyor ve idam edilmeye götürülen İsa'nın peşinden gidiyor. Ağır geliyor yürümek, küçük taşlar ayaklarının altında yuvarlanıyor ve Yahuda birden yorulduğunu hissediyor. Tüm çabasını ayağını sağlam basmaya harcıyor, donuk bakışlarla bakıyor etrafına ve ağlayan Mecdelli Meryem'i görüyor, ağlayan bir sürü kadın görüyor. Dağılmış saçlar, kızarmış gözler ve burulmuş ağızlar, horlanan narin kadın ruhunun ölçüsüz kederini görüyor. Ansızın canlanıyor ve uygun anı kollayıp İsa'ya koşuyor:

– Seninleyim, –diye fısıldıyor telaşla.

Askerler kırbaç darbeleriyle onu kovuyor ve o da darbelerden kaçınmak için kıvrılarak ve askerlere dişlerini göstererek telaşla açıklıyor:

– Ben de Seninle. Oraya. Anlıyor musun, oraya!

Yüzündeki kanı siliyor ve dönüp gülerek O'nu diğerlerine gösteren bir askeri tehdit ediyor yumruğuyla. Nedense Tomas'ı arıyor, ama ne o, ne de öğrencilerden biri var uğurlayan kalabalığın içinde. Yeniden yorgunluk hissediyor ve dağılan sivri ve beyaz taşlardan gözünü ayırmadan güçlükle ileri atıyor ayaklarını.

* * *

...Çekiç İsa'nın sol elini tahtaya çivilemek üzere yukarı kalktığında Yahuda gözlerini kapadı ve adeta sonsuzluk

boyu nefes almadı, görmedi, yaşamadı, sadece dinledi. Ama nihayet demir gıcırtıyla vurdu demire, birbiri ardına gelen kör, kısa ve pes darbeler... sivri çivinin, içerideki parçacıkları iki yana iterek yumuşak tahtaya nasıl girdiği işitiliyor...

Bir el. Hâlâ geç değil.

Diğer el. Hâlâ geç değil.

Ayak, diğer ayak. Her şey bitti mi yoksa? Tereddütle gözlerini açıyor, haçın sallanarak yükseldiğini ve çukura yerleştiğini görüyor. İsa'nın kollarının gerginlik içinde kasılarak acıyla uzandığını, yaraların genişlediğini görüyor ve düşmüş karnı ansızın kaburgaların altında kayboluyor. Kollar uzanıyor, uzanıyor, inceliyor, beyazlaşıyor, omuzlara bağlanan yerde buruluyorlar ve çivilerin altındaki yaralar kızıllaşıyor, ilerliyor. İşte şimdi parçalanacaklar... Hayır, durdu. Her şey durdu. Kısa ve derin nefeslerin kaldırdığı kaburgalar hareket ediyor sadece.

Dünyanın en tepesinde yükseliyor haç, üstünde de çarmıha gerilmiş İsa. Yahuda'nın dehşeti de, hayali de gerçek oldu. Nedense üstüne çöktüğü dizlerinden doğrulup kalkıyor ve soğuk bakışlarla etrafını süzüyor. Her şeyi yıkım ve ölümün kollarına teslim etme kararını yüreğinde veren haşin muzafferler böyle bakar; başkalarına ait zengin, hâlâ canlı ve gürültülü, ama çoktan ölümün soğuk elinin altına girmiş hayalet şehrin üstünde son bir kere böyle gezdirir gözlerini. Yahuda birden, tıpkı kazandığı korkunç zafer gibi apaçık görüyor bu zaferin habis dayanıksızlığını. Ya birden anlarlarsa? Hâlâ geç değil. İsa hâlâ hayatta. Çağıran, keder duyan gözlerle bakıyor işte...

İnsanların gözlerine çekilen ince perdeyi yırtılmaktan alıkoyan ne olabilir, o kadar ince ki sanki hiç yok! Ya birden anlarlarsa? Ya birden erkekler, kadınlar ve çocuklardan oluşan kitle tüm hiddetiyle ileri atılır, bağırış çağırış olmadan, sessiz sedasız askerleri süpürür, kulaklarını kendi kanlarıyla doldurur, lanet haçı yerden söker ve hayatta kalanların elle-

ri, serbest kalan İsa'yı dünyanın en tepesinde yukarı kaldırırsa! Hoşana! Hoşana!

Hoşana mı? Hayır, en iyisi, yerde yatsın Yahuda. Hayır, en iyisi, herkes ayaklanıncaya kadar yerde yatıp köpek gibi dişlerini gıcırdatarak baksın ve beklesin. Ama zamana ne oldu? Kâh adeta duruyor, öyle ki insan elleriyle itmek, ayaklarıyla, kamçıyla tembel bir eşeğe vurur gibi vurmak istiyor, kâh çıldırmış gibi yuvarlanıyor bir dağdan aşağı ve nefesleri kesiyor ve eller boşuna dayanak arıyor kendine. İşte, Mecdelli Meryem ağlıyor. İşte İsa'nın anası ağlıyor. Ağlasınlar. İsa'nın anasının, dünyadaki tüm anaların, tüm kadınların gözyaşlarının ne anlamı var ki şimdi!

– Nedir gözyaşları? –diye soruyor Yahuda ve inatçı zamanı çılgın gibi itiyor, yumrukluyor, köleyi lanetler gibi lanetliyor onu. Zaman başkasına ait, o nedenle sözünü dinlemiyor. Ah, Yahuda'nın olsaydı keşke, ne var ki tüm bu ağlayan, gülen, sanki pazaryerindeymiş gibi çene çalanlara, güneşe, haça ve bu denli yavaş ölen İsa'nın yüreğine ait.

Ne kadar adi bir yüreği var Yahuda'nın! O yüreğini eliyle tutuyor, yürekse "Hoşana" diye bağırıyor, öyle yüksek çıkıyor ki sesi, işte şimdi duyacak herkes. Yahuda yüreğini toprağa bastırıyor, yürekse "Hoşana, hoşana!" diye bağırıyor kutsal sırları sokağa saçan bir çenebaz gibi... Sus! Sus!

Birden kopuk ve gür bir ağlama sesi, pes çığlıklar, haça doğru acele bir hareket. Bu da nesi? Anladılar mı?

Hayır, İsa ölüyor. Peki mümkün mü bu? Evet, ölüyor İsa. Soluk kolları kıpırtısız, ama yüzünde, göğsünde ve bacaklarında kısa kasılmalar geziniyor. Peki mümkün mü bu? Evet, ölüyor. Soluğu seyrekleşti. Durdu... Hayır, bir nefes daha, İsa hâlâ yeryüzünde. Başka?.. Hayır... Hayır... Hayır... İsa öldü.

Tamamlandı. Hoşana! Hoşana!

* * *

Dehşet de, hayal de gerçek oldu. Artık kim koparıp alabilir zaferi Yahuda'nın ellerinden? Tamamlandı. Yeryüzünde ne kadar halk varsa akıp toplansın Golgota'ya ve milyonlarca gırtlaktan feryat etsin "Hoşana, hoşana!" diye, kan ve gözyaşı denizi eteklerine aksın. Ölü İsa'yı ve utanç içinde teşhir edildiği haçı bulacaklar yalnızca!

İskariot sakin ve soğuk gözlerle inceliyor ölüyü, bir an için duruyor ve daha dün veda öpücüğü kondurduğu yanağa bakıyor, ardından ağır ağır uzaklaşıyor. Artık zaman tümüyle ona ait ve o da acele etmeden yürüyor; artık tüm yeryüzü onun ve o da sağlam basıyor ayaklarını, bir muzaffer, bir kral, bu dünyada sonsuza dek mutlu mesut tek başına yaşayacak biri gibi. İsa'nın annesini fark ediyor ve şöyle diyor ona sertçe:

– Ağlıyor musun, ana? Ağla, ağla, yeryüzünün bütün anaları da uzun süre ağlayacak seninle birlikte. Biz İsa'yla birlikte gelip ölümü yok edene kadar.

Çıldırmış mı, yoksa alay mı ediyor bu hain? Ama o ciddi ve yüzü kaskatı, gözleri eskiden olduğu gibi çılgın bir telaşla koşturmuyor. İşte, duruyor ve soğuk bir dikkatle inceliyor yeni küçük yeryüzünü. Yeryüzü küçüldü ve tümünü ayaklarının altında hissediyor; bakıyor, güneşin son ışıklarıyla birlikte sessiz sedasız kızaran küçük dağlara, ayaklarının altında hissediyor dağları; mavi ağzını genişçe açan gökyüzüne bakıyor, yakmak ve kör etmek için boşuna çabalayan yuvarlak güneşe bakıyor. Gökyüzünü de, güneşi de ayaklarının altında hissediyor. Gururla hissetti dünyada işleyen bütün güçlerin güçsüzlüğünü sonsuza dek mutlu mesut tek başına yaşayacak biri gibi ve hepsini uçuruma attı.

Ve artık huzurlu ve muktedir adımlarla yürüyor. Ve zaman ne ileride, ne de geride akıyor: Tüm görünmeyen azametiyle birlikte boyun eğmiş, onunla birlikte hareket ediyor.

Tamamlandı.

IX.

Yaşlı bir düzenbaz gibi öksürüp dalkavukça gülümseyerek ve sürekli eğilip selam vererek çıktı sanhedrinin karşısına Keriyotlu Hain Yahuda. İsa'nın katledilmesinin ertesi günü, öğle suları oldu bu. İsa'nın yargıçları ve katilleri, hepsi oradaydı: İhtiyar Hanan, babalarının tıpatıp benzeri ve onun kadar iğrenç oğulları, hırsın yiyip bitirdiği Kayafa, yani damadı ve isimlerini insanlığın belleğinden esirgeyen sanhedrinin bütün diğer üyeleri, sahip oldukları kudretten ve kanun bilgilerinden gurur duyan zengin ve üst tabaka Sadukiler. Susarak karşıladılar Hain'i ve mağrur yüzleri kıpırtısız kaldı: Sanki içeri hiçbir şey girmemiş gibi. Hatta diğerlerinin önemsemediği en küçük ve en önemsizleri bile kuş suratını yukarı kaldırmış, sanki içeri hiçbir şey girmemiş gibi bakıyordu. Yahuda eğilip selam veriyor, selam veriyor, selam veriyor, berikilerse bakıyor ve susuyordu: Sanki içeri bir insan değil, görünmeyen musibet bir haşere girmişti yerde sürünerek. Ama Keriyotlu Yahuda utanıp sıkılacak insanlardan değildi: Berikiler susuyor, o ise eğilip selam veriyor ve gerekirse akşama kadar eğilip selam vereceğini geçiriyordu aklından.

Nihayet sabırsız Kayafa sordu:

– Ne istiyorsun?

Yahuda bir kere daha eğilip selam verdi ve şöyle dedi alçakgönüllülükle:

– Benim, Keriyotlu Yahuda, Nasıralı İsa'ya ihanet edip size teslim eden kişi.

– E daha ne? Aldın ya istediğini. Git! –diye buyurdu Hanan, ama Yahuda bu buyruğu işitmedi adeta ve eğilip selam vermeyi sürdürdü. Kayafa Hanan'a bir bakış atıp sordu:

– Ne kadar verdiniz ona?

– Otuz gümüş.

Kayafa gülümsedi, kır saçlı Hanan'ın kendisi de gülümsedi ve neşeli bir gülücük bütün mağrur yüzleri dolaştı; hatta kuş suratlı olan beriki sesli güldü. Fark edilecek kadar rengi atan Yahuda kaptı sözü:

– Doğru, doğru. Elbette, çok az, ama Yahuda hoşnut olmadığını mı söylüyor, bağırıp çağırıyor mu Yahuda onu soydunuz diye? Yahuda hoşnut. Hizmet ettiği dava kutsal değil mi? Kutsal! Şimdi en bilge insanlar Yahuda'yı dinleyip şöyle düşünmüyorlar mı: "O bizden biri, Keriyotlu Yahuda, kardeşimiz, arkadaşımız, Keriyotlu Hain Yahuda." Ha? Hanan diz çöküp Yahuda'nın elini öpmek istemiyor mu? Ama Yahuda vermez elini, bilesiniz, çünkü korkaktır, elini ısırmalarından korkar.

– Defet şu köpeği. Ne havlıyor böyle? –dedi Kayafa.

– Git buradan. Senin gevezeliklerini dinleyecek vaktimiz yok, –dedi Hanan kayıtsızlıkla.

Yahuda doğruldu ve gözlerini kapadı. Ömrü boyunca zorlanmadan üstünde taşıdığı yapmacıklık birden katlanılmaz bir yük haline gelmişti; kirpiklerinin tek bir hareketiyle attı bu yükü üstünden. Ve Hanan'a yeniden baktığında, bakışı çıplak gerçekliğiyle basit, dosdoğru ve korkunçtu. Ama bunu da umursamadılar.

– Canın sopayla kovulmak istiyor anlaşılan! –diye bağırdı Kayafa.

Yargıçların başına atmak üzere yukarı, iyice yukarı kaldırdığı korkunç kelimelerin ağırlığı altında nefessiz kalan Yahuda hırıltıyla sordu:

– Peki O'nun... O'nun kim olduğunu biliyor musunuz, dün mahkûm edip çarmıha gerdiğiniz adamın?

– Biliyoruz. Git!

Gözlerine inen perdeyi şimdi tek bir kelimeyle yırtacak ve tüm yeryüzü acımasız hakikatin ağırlığı altında sarsılacak! Ruhları vardı, bu ruhtan olacaklar; hayatları vardı, kaybedecekler bu hayatı; gözlerinin önünde ışık vardı, ebedi karanlık ve dehşet örtecek bu gözleri. Hoşana! Hoşana!

Ve işte, boğazı yırtan o korkunç kelimeler:

– Düzenbaz değildi o. Masum ve temizdi. İşitiyor musunuz? Yahuda sizi kandırdı. Bir masumu teslim etti size.

Bekliyor. Ve Hanan'ın kayıtsız, ihtiyar sesini işitiyor:

– Söyleyeceklerin bu kadar mı?

– Beni anlamadınız galiba, –diyor rengi atan Yahuda ağırbaşlılığı elden bırakmadan.– Yahuda kandırdı sizi. O masumdu. Bir masumu öldürdünüz.

Kuş suratlı gülümsüyor, ama Hanan kayıtsız, Hanan sıkılıyor, Hanan esniyor. Ve onun ardından Kayafa da esniyor ve şöyle diyor yorgun bir sesle:

– Ne demişlerdi bana Keriyotlu Yahuda'nın aklı hakkında? Sadece bir aptal, çok sıkıcı bir aptal.

– Ne? –diye bağırıyor Yahuda baştan aşağı kapkara bir kudurganlıkla dolup taşarak.– Peki siz kimsiniz, akıl küpleri! Yahuda sizi kandırdı, diyorum, işitiyor musunuz! Teslim ettiği O değildi, ilelebet devam edecek utanç verici bir ölümün kollarına teslim ettiği siz bilgeler, siz kuvvetlilerdiniz. Otuz gümüş! Peki, öyle olsun. Ama kadınların kapı önüne döktüğü su gibi kirli olan kanınızın fiyatıydı bu. Ah, Hanan, yasayı yalayıp yutan, kır saçlı ihtiyar aptal Hanan, neden bir gümüş, bir obolos daha fazla vermedin ki! Şimdi bu fiyatla gideceksin ebediyete!

– Defol! –diye bağırdı kıpkırmızı kesilen Kayafa. Ama Hanan bir el hareketiyle durdurdu onu ve yine aynı kayıtsızlıkla sordu Yahuda'ya:

– Şimdi bitirdin mi?

– Eğer çöle gidip hayvanlara bağırsam: Hayvanlar, duydunuz mu, insanlar İsa'larına ne değer biçtiler, hayvanlar ne yapardı? İnlerinden çıkıp öfkeden ulumaya başlar, insanlardan duydukları korkuyu unutup sizi yemek için buraya gelirlerdi! Denize desem ki: Deniz, biliyor musun, insanlar İsa'larına ne değer biçtiler? Desem ki dağlara: Dağlar, biliyor musunuz, insanlar İsa'ya ne değer biçti? Deniz de, dağlar da asırlardır yattıkları yeri bırakıp buraya gelir ve başınıza yıkılırdı!

– Yahuda peygamber mi olmak istiyor yoksa? Bu kadar yüksek sesle konuştuğuna göre! –dedi kuş suratlı alay ederek ve dalkavukça bir bakış attı Kayafa'ya.

– Bugün solgun güneşi gördüm. Dehşet içinde dünyaya bakıp şöyle diyordu: Peki insan nerede? Bugün akrebi gördüm. Taşın üstünde oturmuş gülüyor ve şöyle diyordu: Peki insan nerede? Yaklaşıp gözlerine baktım. Gülüyor ve şöyle diyordu: Peki insan nerede, göremiyorum! Peki insan nerede, söyleyin bana, göremiyorum! Yoksa kör mü oldu Keriyotlu zavallı Yahuda!

Ve hüngür hüngür ağlamaya başladı. Bu dakikalarda bir deliye benziyordu ve Kayafa sırt çevirip küçümseyerek salladı elini. Hanan ise biraz düşündü ve şöyle dedi:

– Görüyorum ki, Yahuda, gerçekten de aldığın para az ve bu senin canını sıkıyor. İşte biraz para daha, al ve çocuklarına ver.

Şıngırdayan bir şey fırlattı sertçe. Ses henüz susmamıştı ki, benzer bir başkası tuhaf bir biçimde devam ettirdi bu sesi: İsa için ödenen gümüşleri ve obolosları iade ederek avuç avuç Baş Kohen'in ve yargıçların yüzüne fırlatıyordu Yahuda. Eğri yağan bir yağmur gibi açılı uçuyordu metal paralar yüzlere ve masaya çarpıp yerde yuvarlanarak. Yargıçlardan bazıları avuçları dışa gelecek şekilde ellerini siper ederken diğerleri yerlerinden fırlayıp bağırıyor, ağızlarına geleni söylü-

yorlardı. Yahuda Hanan'a isabet ettirmeye çalışarak fırlattı titreyen elleriyle kesenin içinde uzun süre aradığı son parayı ve öfkeyle tükürüp dışarı çıktı.

– Bak sen şu işe! –diye mırıldadı küçük sokaklardan hızla geçip çocukları korkutarak.– Galiba sen ağladın, Yahuda? Keriyotlu Yahuda'nın aptal olduğunu söyleyen Kayafa gerçekten haklı mı yoksa? Büyük intikam gününde ağlayan ona layık değil demektir, biliyor musun bunu, Yahuda? Gözlerinin seni kandırmasına izin verme, yüreğinin yalan söylemesine izin verme, ateşin üstüne gözyaşlarını dökme, Keriyotlu Yahuda!

İsa'nın öğrencileri kederli bir suskunluk içinde oturuyor ve evin dışında olan bitene kulak kabartıyorlardı. İsa'nın düşmanlarının intikamının İsa'yla sınırlı kalmaması tehlikesi hâlâ vardı ve herkes muhafızların baskınını ve belki de yeni idamlar olmasını bekliyordu. İsa'nın en sevdiği öğrencisi olarak ölümünün bilhassa ağır geldiği Yuhanna'nın yanında Mecdelli Meryem ve Matta oturmuş alçak sesle onu teselli ediyorlardı. Yüzü ağlamaktan şişen Meryem sessizce Yuhanna'nın dalgalı ve dolgun saçlarını okşuyordu, Matta ise Süleyman'ın sözlerini tekrar ediyordu öğretmen edasıyla:

– Sabretmesini bilen cesurdan, kendine hâkim olabilen de şehri alandan yeğdir.

Ve tam bu anda kapıyı gümbürtüyle çarparak Yahuda İskariot girdi içeri. Herkes korkuyla yerinden sıçradı, hatta kimin geldiğini anlayamadılar önce, nefret ettikleri yüzü ve tümsekli kızıl kafayı ayırt ettiklerinde ise ortalığı birbirine kattılar. Petrus iki elini birden kaldırıp bağırmaya başladı:

– Git buradan, hain! Git, yoksa seni öldürürüm!

Ama Hain'in yüzüne ve gözlerine iyice bakınca sustular ve korkuyla fısıldadılar:

– Bırakın! Bırakın! İçine şeytan girmiş bunun.

Herkesin susmasını bekleyip yüksek sesle haykırdı Yahuda:

– Sevinin Keriyotlu Yahuda'nın gözleri! Soğukkanlı katilleri gördünüz az evvel. Ve işte şimdi de korkak hainler karşınızda! İsa nerede? Size soruyorum: İsa nerede?

İskariot'un hırıltılı sesinde muktedirlik vardı ve boyun eğerek cevap verdi Tomas:

– Sen kendin de biliyorsun, Yahuda, öğretmenimizi dün akşam çarmıha gerdiler.

– Peki siz buna nasıl izin verdiniz? Sevginiz neredeydi? Sen, en sevdiği öğrenci, sen, kaya, neredeydiniz dostunuzu tahtaya çiviledikleri sırada?

– Ne yapabilirdik ki, sen söyle, –diyerek kollarını iki yana açtı Tomas.

– Bunu sen mi soruyorsun, Tomas? Bak sen şu işe! –Başını yana eğdi Keriyotlu Yahuda ve birden öfkeyle patladı:– Seven kişi ne yapmalıyım diye sormaz. Gider ve ne gerekiyorsa yapar. Ağlar, ısırır, düşmanı boğar ve kemiklerini kırar! Seven böyle yapar! Evladın boğulurken, şehre gidip yoldan geçenlere "Evladım boğuluyor, ne yapmalıyım?" diye mi sorarsın, yoksa kendin de suya atlayıp evladınla birlikte mi boğulursun? Seven böyle yapar!

Petrus Yahuda'nın çılgın konuşmasına cevap verdi yüzünü asıp:

– Kılıcı çektim, ama kendi söyledi gerek yok diye.

– Gerek yok mu? Sen de dinledin mi? –diye gülmeye başladı İskariot.– Ah, Petrus, O hiç dinlenir mi. O ne anlar insanlardan ve kavgadan!

– O'na boyun eğmeyen cehennem ateşinde yanar.

– Peki neden yanmadın o zaman? Neden yanmadın, Petrus? Cehennem ateşiymiş. Nedir cehennem? Ne olurdu yansaydın? İstediğin zaman ateşe atma cesaretini gösteremeyeceksen ruha neden ihtiyacın var?

– Sus! –diye bağırdı Yuhanna ayağa kalkıp.– Kendisi istedi kurban olmayı. Ve kendini kurban edişi muhteşem!

– Muhteşem kurban diye bir şey olabilir mi hiç, ne söylü-

yorsun sen, en sevdiği öğrenci? Kurbanın olduğu yerde cellat vardır, hainler vardır! Kurban bir kişi için ıstırap, kalan herkes için utançtır. Ah, hainler, ne hale getirdiniz dünyayı? Şimdi yukarıdan ve aşağıdan bakıyorlar ve kahkahalarla gülüp bağırıyorlar, "Bakın şu dünyaya, İsa'yı burada çarmıha gerdiler işte!" diye ve üstüne tükürüyorlar, tıpkı benim gibi!

Yahuda öfkeyle tükürdü yere.

– İnsanların tüm günahını üstüne aldı O. Kendini kurban edişi muhteşem! –diyerek ısrar ediyordu Yuhanna.

– Hayır, siz aldınız tüm günahı üstünüze. En sevilen öğrenciymiş! Hainlerin soyu, korkak ve yalancıların cinsi senden başlamayacak da kimden başlayacak? Ey körler, ne yaptınız dünyaya? Mahvetmek istediniz dünyayı, İsa'yı üstüne gerdiğiniz haçı öpmeye başlarsınız yakında! Aynen öyle, haçı öpmeye, Yahuda'nın sözüne inanın!

– Yahuda, hakaret etme! –diye kükredi kıpkırmızı kesilen Petrus.– Tüm düşmanlarını nasıl öldürebilirdik? O kadar çoklar ki!

– Sen de mi, Petrus! –diyerek öfkeyle haykırdı Yuhanna.– Görmüyor musun içine şeytan girdiğini? Uzaklaş bizden, akıl çelen. Yalanla dolusun! Öğretmen öldürmemizi buyurmazdı.

– Peki ölmenizi de mi yasakladı? O ölüyken, siz neden hayattasınız? O ölü, kıpırtısız ve sessizken neden sizin ayaklarınız hareket ediyor, diliniz sefil şeyler söylüyor, gözleriniz kırpışıyor? Yanakların hangi cüretle kızarabiliyor, Yuhanna, O'nunkiler bembeyazken? Sen ne cüretle bağırabiliyorsun, Petrus, O susarken? Ne yapmalı, diye mi soruyorsunuz Yahuda'ya? İşte cevap veriyor Keriyotlu cesur ve muhteşem Yahuda: Ölmeli. Yola yatıp askerlerin kılıçlarını, kollarını tutmalıydınız. Onları kendi kanlarınızda boğmalı, ölmeliydiniz, ölmeliydiniz! Hepiniz oraya girdiğinizde Babası bile dehşetinden çığlık atmalıydı!

Yahuda elini kaldırıp sustu ve birden masanın üstünde yemek artıkları gördü. Tuhaf bir şaşkınlık ve hayatında ilk

kez yiyecek görüyormuşçasına bir merakla inceledi bunları ve yavaşça sordu:

– Bu da nesi? Yemek mi yediniz? Yoksa uyudunuz mu bir de?

– Ben uyudum, –diye yanıt verdi kısaca Petrus başını eğerek, emir verme hakkına sahip biri olduğunu hissetmeye başlamıştı Yahuda'nın.– Uyudum ve yedim.

Tomas kararlılıkla ve katiyetle konuştu:

– Bunlar doğru değil, Yahuda. Bir düşün: Hepimiz ölürsek, İsa'yı kim anlatacak? Öğretisini kim taşıyacak insanlara, eğer hepimiz ölürsek: Petrus, Yuhanna, ben?

– Hainlerin dilinde hakikat neye benzer? Yalana dönüşmez mi? Tomas, Tomas, ölü hakikatin mezarı başında bir bekçiden başka bir şey olmadığını anlamıyor musun? Bekçi uyur ve hırsız gelip hakikati götürür, sonra ara ki bulasın! Lanet olsun sana, Tomas! İlelebet kısır ve yoksul olacaksın, siz de onunla birlikte, lanet olasılar!

– Sana lanet olsun, şeytan! –diye bağırdı Yuhanna; Yakup, Matta ve diğer öğrenciler de tekrarladı haykırışını. Sadece Petrus susuyordu.

– Ben O'nun yanına gidiyorum! –dedi Yahuda muktedir kolunu yukarı doğru uzatıp.– Kim İskariot'un ardından İsa'ya gidiyor?

– Ben! Ben de seninle birlikte! –diye bağırdı Petrus ayağa kalkarak. Ama Yuhanna ve diğerleri dehşet içinde durdurdu onu:

– Çılgın! Öğretmeni düşmanların kollarına teslim ettiğini unuttun mu yoksa?

Petrus yumruğuyla bağrına vurdu ve acı acı gözyaşı dökmeye başladı:

– Nereye gideyim? Ya Rabbi! Nereye gideyim!

***

Yahuda yalnız yaptığı geziler sırasında uzun süre evvel belirlemişti İsa'nın ölümünden sonra kendini öldüreceği o yeri. Yeruşalim'in üstünde yüksekte bir dağın üzerindeydi bu yer

ve burada tek başına, dört bir yandan onu koparmaya çalışan rüzgârın hırpaladığı, yarı yarıya kurumuş eğri bir ağaç dikiliyordu sadece. Kırılmış eğri dallarından birini Yeruşalim'e doğru uzatmıştı onu kutsar ya da tehdit eder gibi, Yahuda ilmeği bağlamak için işte bu dalı seçmişti. Ama ağaca giden yol uzun ve zorluydu, çok yorulmuştu Keriyotlu Yahuda. Yine o küçük, sivri taşlar dağılıyordu ayaklarının altında ve sanki geri çekiyordu onu; rüzgârın kuşattığı dağ ise yüksek, huysuz ve kızgındı. Birkaç kere çökmüştü bile Yahuda dinlenmek için, nefes nefeseydi, arkasında ise taş yarığın içinden sırtına vuran dağın soğuk nefesini hissediyordu.

– Sen de mi, lanet olası! –diyordu Yahuda küçümsemeyle ve zar zor nefes alıyordu şimdi içindeki bütün düşüncelerin taşlaştığı ağır başını sallayarak. Sonra birden bu başı kaldırıyor, donmuş gözlerini genişçe açıyor ve öfkeyle mırıldıyordu:

– Hayır, Yahuda için biraz fazla kötüler. Duyuyor musun, İsa? Artık bana inanacak mısın? Yanına geliyorum. Şefkatle karşıla beni, yoruldum. Çok yoruldum. Sonra Seninle birlikte kardeş gibi kucaklaşıp yeryüzüne geri döneriz. Tamam mı?

Taşlaşmış kafasını yine sallıyor ve yine gözlerini genişçe açıyordu mırıldanarak:

– Ama belki orada da sinirlenirsin Keriyotlu Yahuda'ya? Ve inanmazsın? Ve cehenneme yollarsın beni? Ne yapalım! Cehenneme giderim ben de. Ve Senin cehenneminin ateşinde demir döverim, demiri döverim ve Senin göğünü yerle bir ederim. Tamam mı? O zaman inanacak mısın bana? O zaman benimle birlikte geri gidecek misin yeryüzüne, İsa?

Nihayet zirveye ve eğri ağaca ulaştı Yahuda ve rüzgâr hemen eziyet etmeye başladı ona. Ama Yahuda çıkışınca, rüzgâr yumuşacık ve sessiz sessiz şarkı söylemeye başladı; bir yerlere doğru uzaklaşıyor ve veda ediyordu.

– Peki, peki! Onlar ise köpek! –diye yanıt verdi Yahuda ilmeği hazırlarken. Ve onu kandırıp kopma ihtimaline kar-

şı ipi uçurumun üstüne bağladı. İp koparsa yine de ölümü kayalıklarda bulacaktı. Ayağıyla kenardan kendini ittirip sallanmadan önce Keriyotlu Yahuda dikkatle bir kere daha uyardı İsa'yı:

– Beni şefkatle karşılamayı unutma, çok yoruldum, İsa.

Ve atladı. İp gerildi, ama dayandı; Yahuda'nın boynu incecik oldu, kolları ve bacakları önce katlandı, sonra da ıslanmış gibi sarktı. Ölmüştü. İki gün içerisinde Nasıralı İsa ve Keriyotlu Hain Yahuda birbiri ardına dünyayı terk etti böylece.

Yahuda korkunç bir meyve gibi bütün gece sallandı Yeruşalim'in üstünde; rüzgâr yüzünü bazen şehre çevirdi, bazen de çöle, sanki hem şehre hem de çöle göstermek istiyordu Yahuda'yı. Ama ölümün çirkinleştirdiği yüz ne tarafa dönerse dönsün, kan çanağına dönen ve şimdi iki kardeş gibi birbirine benzeyen kırmızı gözler ısrarla göğe bakıyordu. Sabahleyin gözleri keskin biri şehrin üstünde sallanan Yahuda'yı gördü ve korkuyla bağırmaya başladı. İnsanlar gelip indirdiler onu, ama kim olduğunu görünce çürüyen atların, kedilerin ve diğer leşlerin atıldığı ıssız bir hendeğe attılar.

O akşam tüm iman edenler Hain'in korkunç ölümünden haberdar olmuştu bile, ertesi gün ise haberi bütün Yeruşalim duydu. Taşlık Yahudiye de duydu, yeşil Celile de; ve kâh şu denizin kıyısına, kâh daha uzaktaki öbür denizin kıyısına kadar ulaştı Hain'in ölüm haberi. Ne daha hızlı ne de daha sessiz, ama zamanla birlikte yürüdü bu haber ve nasıl zamanın sonu yoksa Yahuda'nın ihaneti ve korkunç ölümüyle ilgili hikâyelerin de sonu olmayacak. Ve herkes, hem iyiler hem de kötüler aynı şekilde lanet okuyacak utanç verici hatırasına ve gelmiş geçmiş tüm halklar için zalim kaderinde tek başına kalacak Keriyotlu Hain Yahuda.

24 Şubat 1907
Kapri